

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Curs 2011-2012

QUADERN DE PRÀCTIQUES
Estudiant

***El pràcticum : espai per
la transferència de
competències i el
desenvolupament
professional de
l'Educador/a Social.***

Amb el suport dels projectes d'innovació
docent 2010PID-UB/76 i 2011PID-UB/

*Anna Forés Miravalles
Jordi Usurriaga
Ana Novella Cámara
Sandra Costa Cámara
Núria Pérez-Escoda
Marta Venceslao
Montse Freixa i Niella*

*Amb col.laboració de:
Clarissa Castaño*

UNIVERSITAT DE BARCELONA

El pràcticum: espai per la transferència de competències i el desenvolupament professional de l'Educador/a Social.

Universitat de Barcelona (2011)

Quadern de pràctiques de l'estudiant de la Universitat de Barcelona (curs 2010-2011). El pràcticum: espai per la transferència de competències i el desenvolupament professional de l'educador/a social. està subjecte a una llicència de Creative Commons:

[Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0 No adaptada de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/)

Para citar la obra:

Forés, A., Usurriaga, J., Novella, A., Costa, S., Pérez-Escoda, N., Venceslao, M. y Freixa, M. (2011). *Quadern de pràctiques de l'estudiant de la Universitat (curs 2011-2012). El pràcticum: espai per la transferència de competències i el desenvolupament professional de l'Educador/a social*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Dipòsit Digital <http://hdl.handle.net/2445/23102>

UNIVERSITAT DE BARCELONA

QUADERN DE PRÀCTIQUES

Estudiant

Curs 2011-2012

**El pràcticum: espai per la transferència de
competències i el desenvolupament professional de
l'Educador/a Social**

Amb el suport dels projectes d'innovació docent 2010PID-UB/76 i 2011PID-UB/97.

Índex

PRESENTACIÓ	6
BLOC I. EL CONTEXT INSTITUCIONAL DEL PRÀCTICUM	
1. EL PRÀCTICUM D'EDUCACIÓ SOCIAL: LA FORMACIÓ PRÀCTICA I LA TRANSFERÈNCIA DE COMPETÈNCIES	8
1.1 Què és? Elements que el configuren	... 9
1.2 Per què? Finalitats i objectius	...10
1.3 Els espais formatius: el centre, les tutories, els seminaris UB, treball personal...	...11
1.4 La corresponsabilitat, de qui? El/la protagonista i els agents que l'acompanyen	...12
1.5 Com? El procés de la formació pràctica	...14
1.6 L'avaluació acadèmica	...15
1.7 Les competències del pràcticum	...16
1.8 Formalització i regularització de les pràctiques. La gestió dels convenis de col·laboració	...18
BLOC II. ESPAI PERSONAL. EL MEU TREBALL AUTÒNOM I DIRIGIT	
2. COM A PROTAGONISTA DE LES PRÀCTIQUES.... I LES MEVES ELECCIONS	23
2.1 Qui sóc? i Què vull ser?	...24
2.2 Quin àmbit?	...24
2.3 Quin centre?	...25
2.4.1 ara què? Des de la selecció a la incorporació al centre	...26
2.5 Resolució de problemes: oficina de pràctiques	...27
3. EVOLUCIÓ DE LES MEVES COMPETÈNCIES	
3.1 Les meves competències. Punt de partida i reptes	...29
3.2 Les meves competències inicials: anàlisi i previsió d'evolució	...32
3.3 Transferència de competències: progressos en les meves competències	...35
4. L'APRENTATGE AUTÒNOM I SEMIDIRIGIT	40
4.1 Els dos moments del procés formatiu del pràcticum i la integració de competències	...40
4.2 El diari de camp	...42
4.3 Eines: anàlisi de la documentació, observació, reflexió en l'acció, sistematització de la pràctica	...44
4.4 El treball personal. Planificació. Treball formatiu	...45

BLOC III. ESPAI UB. EL MEU APRENTATGE INTEGRADOR

5. LA INCORPORACIÓ AL MEU SEMINARI	...50
5.1 La primera trobada	...50
5.2 Què és el seminari? Com treballem?	...51
5.3 Els meus companys de seminari, junts aprendrem moltes coses: intercanvi d'experiències i construcció de coneixements	...52
5.4 Què està passant? Com puc intervenir?: Reflexió en l'acció.	...53
5.5 Pensant i repensant la transferència de competències.	...54
5.6 On estic, on vull estar i com puc arribar: Autoavaluació i autoregulació.	...54
5.7 I les tutories: Diàleg constructiu per atendre les necessitats individuals	...54

BLOC IV. ESPAI CENTRE. EL MEU APRENTATGE PROFESSIONAL

6. COMENÇA LA FORMACIÓ PRÀCTICA EN EL SÍ DEL CENTRE	58
6.1 Un primer contacte per coneixen's	...59
6.2 L'acollida en el centre	...60
6.3 Després de trenta dies al centre	...63
7. IMMERSIÓ EN L'EXERCICI PROFESSIONAL: REFLEXIONAR I INTERVENIR	66
7.1 El procés de la intervenció socioeducativa: Claus de l'acció	...66
7.2 Els interrogants que planteja la realitat i la intervenció: endreçant idees	...69
7.3 Definint i planificant el projecte de millora.	...69
7.4 Avaluant i planificant el meu procés d'aprenentatge, de professionalització	...70
8. L'AVAUACIÓ	71
8.1 Guió d'avaluació que proposem a l'estudiant perquè analitzi el seu procés d'aprenentatge	...73
8.2 Guió d'avaluació que que proposem pel tutor-UB	...77
8.3 Guió d'avaluació que proposem pel tutor-professional	...81

PRESENTACIÓ

El pràcticum del grau d'Educació Social representa la gran oportunitat per aprendre des de la reflexió-acció, en els recursos, serveis i equipaments socials, construint ponts entre el que s'ha treballat en el currículum a l'experiència pràctica. És a dir, el pràcticum permet acostar l'estudiantat al teixit social i al camp professional de l'educació social, a partir del contacte de la universitat amb administracions, entitats d'iniciativa social i entitats privades col·laboradores en la formació dels futurs professionals de l'educació social.

El quadern és fruit del projecte 2008MQD00155, que és conseqüència de la preocupació dels diversos agents implicats per anar, any rere any, millorant els continguts, les estratègies, l'organització i l'estructura del pràcticum.

En ell podreu trobar tots aquells elements clau que cal saber sobre l'assignatura del pràcticum i totes aquelles propostes que ens heu fet arribar. Els temes que proposem van des d'elements bàsics a aspectes més operatius de quines són les tasques, els drets i els deures dels agents implicats en el pràcticum, a elements més procedimentals de qui fa què, quan i com, fins a elements més acadèmics com saber i compartir les competències que cal treballar en el pràcticum.

Presentem, doncs, el resultat d'un procés de treball en què han estat implicats l'estudiantat, els tutors i les tutores de centres col·laboradors, la coordinació i supervisió del pràcticum i la cap d'estudis. Esperem que sigui d'utilitat i que el continuem millorant entre tots i totes.

BLOC I . EL CONTEXT INSTITUCIONAL DEL PRÀCTICUM

1. EL PRÀCTICUM D'EDUCACIÓ SOCIAL: LA FORMACIÓ PRÀCTICA I LA TRANSFERÈNCIA DE COMPETÈNCIES
-

1. EL PRÀCTICUM D'EDUCACIÓ SOCIAL: LA FORMACIÓ PRÀCTICA I LA TRANSFERÈNCIA DE COMPETÈNCIES

- 1.1. Què és? Elements que el configuren
- 1.2. Per què? Finalitats i objectius
- 1.3. Els espais formatius: el centre, tutories, els seminaris UB, treball personal...
- 1.4. La corresponsabilitat, de qui? El/La protagonista i els agents que l'acompanyen
- 1.5. Com? El procés de la formació pràctica
- 1.6. L'avaluació
- 1.7. Les competències del pràcticum
- 1.8. Formalització i regularització de les pràctiques. La gestió dels convenis de col.laboració

En el marc de l'EEES, les pràctiques externes o el pràcticum adquireixen un paper essencial en i per a la formació global d'una educadora o educador social competent. Parlem d'un educador o educadora social competent en el sentit que les capacitats o recursos es mobilitzen veritablement durant la pràctica professional. Tenir unes capacitats no significa ser competent. Per ser competent és necessari posar en joc els recursos. I com diu Tejada (2005, p.8) <<Saber, además no es poseer, sino utilizar [...] Pasar del saber a la acción es una reconstrucción: es un proceso con valor añadido. Esto nos indica que la competencia es un proceso delante de un estado; es poniendo la competencia en la práctica y acción como se llega a ser competente.>> És un saber actuar.

La universitat necessita els professionals en actiu i les institucions, centres/serveis on es duen a terme les seves tasques professionals per poder implementar aquest pràcticum per competències d'Educació Social. Els centres col·laboradors es converteixen també en centres de formació, ja que les competències es posen en joc en un context en concret. Per tant, l'estudiantat d'educació social desenvolupa les seves competències professionals en el context dels centres col·laboradors.

Els professionals dels centres col·laboradors i el professorat de la Facultat de Pedagogia comparteixen la formació de l'estudiantat que és el centre del pràcticum. Els tres agents són corresponsables d'aquest procés. Tots tres són protagonistes en la formació pràctica, encara que és en l'estudiant en què recau més responsabilitat. És qui anirà transferint les seves competències en el procés i qui treballarà per anar construint la seva identitat professional a partir d'integrar els elements de la pràctica professional amb els elements conceptuals, i a la inversa.

- El procés de pràctiques és un pilar bàsic de la formació de l'estudiantat d'educació social en què es posen en joc les competències professionals.

- Els i les professionals amb la funció docent de tutor o tutora (tutor-centre), el professorat de l'ensenyament (tutor-UB) i l'estudiant són els actors principals treballant conjuntament i amb corresponsabilitat.
- El pràcticum significa una oportunitat per al centre col·laborador i per a la Facultat de Pedagogia per reduir la distància social entre aquests dos mons, ja que, tots dos, des de la lògica de les competències són centres de formació.

«És molt important que el centre vegi la incorporació dels alumnes com una millora per al centre, des de l'observació, la reflexió i en la proposta de millora.» (HT1)

1.1 Què és? Elements que el configuren

El pràcticum és el pont que connecta el món formatiu i el món laboral i que permet el desenvolupament de les competències professionals de l'estudiant.

Per a un gran nombre d'estudiants, el pràcticum és el primer espai de professionalització, mentre que altres quan arriben a l'ensenyament ja tenen o han tingut experiències voluntàries o professionals properes o lligades a l'exercici de l'educació social.

«Sapigueu que les pràctiques només són un tastet del que representa el món laboral, sobretot per a aquelles persones que no hagueu tingut cap experiència en el mercat laboral.» (fE1)

En el pla d'estudis del grau d'Educació Social, les pràctiques externes I i II són assignatures anuals de tercer i quart curs:

El professorat implicat en el grau i la coordinació de les pràctiques externes realitzen un esforç continu d'actualització i innovació per anar adequant el pràcticum a les noves exigències i necessitats de la realitat professional.

Per al seu desenvolupament, la Facultat de Pedagogia compta amb el suport de nombroses entitats col·laboradores (administracions, fundacions, institucions, serveis i altres espais) que ofereixen els seus centres de treball com a espais formatius seguint la lògica d'una formació per competències.

El pràcticum es caracteritza per la seva interdepartamentalitat: hi participa professorat dels departaments de Teoria i Història de l'Educació (THE), Didàctica i Organització Educativa (DOE) i Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació (MIDE).

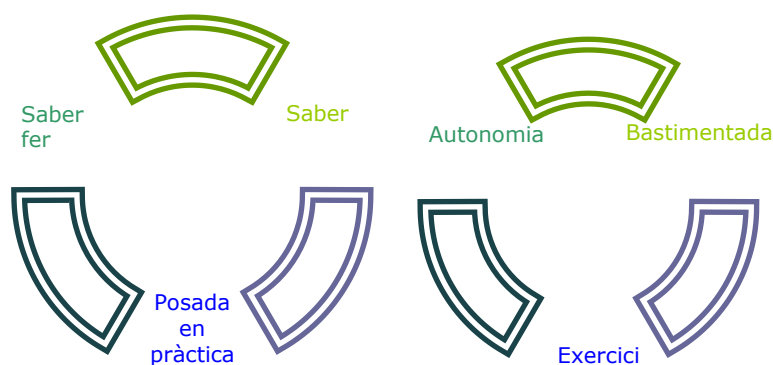
El consell d'estudis d'Educació Social, format per representants del professorat dels departaments que imparteixen docència en l'ensenyament i estudiantat (a parts iguals) és l'organisme responsable de revisar i aprovar l'estructura, la reglamentació, els continguts i el funcionament del pràcticum. El consell d'estudis delega a l'equip de coordinació del pràcticum la gestió, l'organització, l'anàlisi i l'elaboració de propostes de millora en relació amb la matèria. La coordinació també és responsable de la recerca i el seguiment de les relacions amb les institucions col·laboradores externes. L'equip està format per professorat dels departaments abans citats.

El o la Cap d'estudis d'Educació Social vetlla pel compliment dels acords presos en el consell d'estudis d'Educació Social i resol les dificultats que no puguin respondre's des de l'equip de coordinació.

Els agents implicats són, d'una banda, la universitat i, de l'altra, les entitats col·laboradores, mentre que l'estudiant és el protagonista al voltant del qual giren aquests dos sistemes: el formatiu i el laboral.

1.2 Per què? Finalitats i objectius

Les practiques externes II i II aposten per un treball per competències, essent així un dels elements clau de la formació integral per a la professió. Són, doncs, les practiques externes una eina bàsica per a l'articulació de l'aprenentatge de l'estudiant, ja que és l'espai que facilita la connexió entre la teoria i la pràctica. Permet l'intercanvi entre el món acadèmic i el professional. Estableix el pont teoria-pràctica, duent a terme l'exercici de reflexió sobre l'acció per dotar-la de contingut teòric, a la vegada que el reconstruïm des de l'experiència. Aquesta retroalimentació facilita a l'estudiant donar sentit als aprenentatges que ha fet, i que continua fent. També interpretar la realitat social per actuar i, des de l'acció, retroalimentar el marc teoricopràctic de referència. Aquest cercle *virtuós* entre pràctica professional i construcció teòrica requereix articular el moviment d'anada i tornada de la investigació i acció.

Gràfic 1

El pràcticum és un punt de partida en la carrera professional de cada estudiant, a través del qual comença a adquirir experiències; resoldre situacions, planificar actuacions, desenvolupar programes, acompanyar persones en el seu procés, etc. Aquesta experiència permet a l'estudiant tenir els elements bàsics per iniciar-se en la professió. Ara bé, ser competent en un context no significa ser-ho en un altre.

«Las prácticas se han de entender como una oportunidad para aprender el oficio en un ámbito concreto.» (fE3)

Així, el pràcticum permet a l'estudiant un assaig de les competències específiques en un dels camps de la professió. Aquest exercici és clau per a la definició de la carrera professional i l'orientació dins l'ampli camp de l'educació social. L'estudiant veu si pot ser competent o no en aquest context. Facilita eines per millorar i aprofundir en aquelles competències menys desenvolupades per l'estudiant i per anar discriminant, identificant i construint la trajectòria professional. L'objectiu final del pràcticum és que l'estudiant sigui competent en el desenvolupament del seu exercici professional i en el procés de construcció de la seva identitat professional.

«Oportunidad de observar muy de cerca la función profesional del educador.» (fE3)

Una altra finalitat del pràcticum és desvetllar una actitud oberta i innovadora, mostrant a l'estudiant que els camps professionals de l'educació social són oberts i estan en canvi continu, cosa que implica un estat constant d'alerta professional per poder donar resposta a les noves exigències de l'entorn. Els canvis continus i les evolucions del nostre context impliquen que el professional de l'educació social ha d'estar atent i predisposat a generar nous espais de treball, actuar en relació amb noves necessitats i demandes, desenvolupar noves estratègies, diversificar els canals i mètodes, etc. L'educador o educadora social no només ha de fer una tasca de formació permanent i desenvolupament professional, sinó que ha d'aprendre a ser flexible i innovador o innovadora.

Els objectius generals del pràcticum són:

- Oferir un espai d'intervenció socioeducativa per mobilitzar els recursos: coneixements, actituds, habilitats per funcionar en les diverses situacions d'aquest espai.
- Adquirir les competències específiques del perfil professional de l'educació social a partir de les competències desenvolupades en el grau mitjançant la reflexió en i de l'acció.

1.3 Els espais formatius: el centre, les tutories, els seminaris UB, el treball personal...

L'acció de les pràctiques es desenvolupa al centre col·laborador i aquesta acció és l'eix al voltant del qual giren els espais formatius en què participa l'estudiant. El pràcticum d'Educació Social està dissenyat amb el suport de diversos espais formatius segons els agents: els tutors-centre, els tutors-UB i el mateix estudiant, que n'és el protagonista principal.

IMMERSIÓ EN L'ACCIÓ		
L'estudiant ha d'estar immers en l'exercici professional del tutor/a		
Centre	Universitat	Espai personal
Exercici professional	Tutories Seminaris Tutories	Dedicació personal

Per als professionals del centre col·laborador, els tutors o tutores:

ESPAI: CENTRE	DESCRIPCIÓ	TIPUS D'ACTIVITAT: exemples
PRÀCTICA	- Espais d'intervenció	- Anàlisi i reflexió de temes: models professionals, intervenció de l'estudiant
TUTORIA	- Espais formals de reflexió conjunta	- Resolució de dubtes i plantejament de noves preguntes
	- Espais regulars de trobada tutor-centre i estudiant	- Expressió de sentiments, impressions, etc.
	- Espais de motivació i orientació	- Planificació del treball de l'estudiant i del seu pla de treball

«Otro de los elementos clave es el TUTOR de prácticas [...] yo os aconsejo que dejéis de lado todo esto, e intentéis aprovechar al máximo su experiencia y conocimientos. Independientemente de que no compartáis la misma visión que

1.4 La corresponsabilitat, de qui? El o la protagonista i els agents que l'acompanyen

vuestro tutor o la manera de hacer de éste, no os demotivéis, ya que siempre se aprende, incluso de cómo no queréis hacer las cosas.» (fE3)

Per al professorat de la facultat, els tutors-UB i tutores-UB:

ESPAI: UB	DESCRIPCIÓ	TIPUS D'ACTIVITAT: exemples
SEMINARIS TUTORIA	<ul style="list-style-type: none"> - Espais formals de trobada tutor-UB i estudiants, grup d'iguals - Espai d'orientació, motivació i reflexió 	<ul style="list-style-type: none"> - Planificació del pla de treball - Treball en xarxa. Compartir processos i experiències - Anàlisi i reflexió de temes i continguts - Exposició i anàlisi de casos

«Es importante aprovechar los espacios de relación que suponen los seminarios, ya que en ellos se comparten las experiencias que cada uno de vosotros tiene durante sus prácticas [...] Es importante también el papel del tutor de los seminarios que os puede ayudar a llevar mejor vuestro proceso de prácticas y orientaros respecto a ellas o a la memoria.» (fE3)

Per a l'estudiantat en pràctiques:

ESPAI: PERSONAL	DESCRIPCIÓ	TIPUS D'ACTIVITAT: exemples
TREBALL PERSONAL	<ul style="list-style-type: none"> - Treball autònom i dirigit de l'estudiant 	<ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi i reflexió (diari de camp) - Lectura de documents - Disseny de recursos i eines per a l'acció.

«...considero como elemento clave en la transferencia de los aprendizajes la REFLEXIÓN y ANÁLISIS personal. Durante vuestro proceso de prácticas seréis testigos de muchos acontecimientos, de muchas vivencias, de muchas historias... por eso, yo aconsejo no quedarse en la superficialidad, interiorizándolas sin más. Sino reflexionar y analizarlas para obtener una mirada más amplia y una opinión.» (fE3)

«Creo que resulta muy conveniente ANOTAR nuestro día a día en las prácticas en el DIARIO DE CAMPO. Ya que muchas de esas pequeñas cosas que observamos en el centro se nos van olvidando con el tiempo [...] y llevar al día el diario de campo facilitará mucho el trabajo a la hora de realizar la memoria.» (fE3)

D'una banda la universitat i, en particular, la Facultat de Pedagogia, i de l'altra els centres col·laboradors treballen conjuntament per a la formació de l'estudiant en pràctiques. Com ja hem comentat, des d'una formació per competències, el món universitari i el món laboral es converteixen en centres de formació. L'estudiant és l'eix central en la configuració del procés d'ensenyament-aprenentatge. El tutor-centre, el tutor-UB i l'estudiant són corresponsables de la formació.

L'estudiant té la responsabilitat de:

- **Participar activament i implicar-se en el procés de les pràctiques.**

- **Portar a terme el pla de pràctiques** i informar el centre, el tutor-UB i la coordinació de qualsevol canvi que es produeixi en la seva situació personal o de formació que tingui incidència directa en les pràctiques en centres.
- **Assistir, participar i implicar-se** de manera obligatòria en els tres espais formatius. La feina feta queda recollida en el treball de pràctiques.
- **Fer un projecte** que suposa dissenyar, desenvolupar i avaluar una activitat, o bé conceptualitzar una pràctica o àrea de treball, fer una anàlisi de necessitats aplicada a la realitat, etc. Aquest projecte ha de ser consensuat pel centre i pel professorat tutor-UB.
- **Autoavaluar-se**, ser conscient de la seva evolució. Ser responsable del seu procés formatiu i planificar el seu procés d'aprenentatge. Prendre consciència dels punts forts i febles per anar planificant el treball formatiu i valorar els progressos.

Els centres amb el seu tutor o tutora haurien de:

- **Designar un educador o educadora social que tutoritzi l'estudiant en pràctiques**, el qual serà el seu referent al centre i el responsable de la seva avaluació. A final de curs, cada tutor-centre emetrà un breu informe, a partir d'una pauta pactada amb el tutor-UB sobre el desenvolupament de les pràctiques de cada estudiant al centre.
- **Facilitar l'acollida de l'estudiant al centre o servei**: exposar el funcionament de l'entitat o institució, el sistema de gestió, les seves dependències, el seu projecte educatiu, el reglament de règim interior i la normativa de funcionament, la documentació, la utilització dels diversos espais i materials, els perfils professionals, el perfil de població que atén el servei, etc.
- **Acordar el pla de pràctiques de l'estudiant amb la persona encarregada de la supervisió**: concretar el contingut i la forma de les pràctiques: l'horari, les activitats, les funcions i les tasques que s'han de desenvolupar per l'estudiant. Sistema de registre de l'activitat feta, aspectes que cal recollir, analitzar, planificar, avaluar, etc.
- **Fer un seguiment i avaluació de l'alumnat**: establir un sistema de suport a la realització de les pràctiques que permeti analitzar el procés de transferència de les competències i facilitar un progressiu aprenentatge. Asseure's per analitzar els punts forts i febles del seu procés d'aprenentatge i planificar els continus reptes.
- **Orientar l'estudiant en l'elaboració del projecte**: establir, d'acord amb els interessos de l'estudiant, les orientacions del tutor-UB i les característiques del projecte educatiu de centre, una temàtica idònia per al desenvolupament del projecte d'optimització. Facilitar materials i eines per al seu desenvolupament. Valorar la possibilitat d'aplicació o adequació al centre o servei.
- **Facilitar la tramitació dels convenis individuals de l'estudiant.**

La universitat i el seu professorat docent han de poder:

- Ser **el referent formatiu de l'estudiant** des de la universitat i acompanyar l'estudiant en el procés formatiu que desenvolupa.
- **Fer un acompanyament formatiu en els espais de seminari i tutoria**. Facilitar horaris de tutoria de matins i tardes.
- **Acordar una proposta formativa** per analitzar i impulsar el procés de transferència de competències.
- **Coordinar el pla de pràctiques de l'estudiant**. Establir, juntament amb l'estudiant i el centre, el contingut i la forma de les pràctiques: l'horari, les activitats, les funcions i les tasques que ha de desenvolupar l'estudiant.

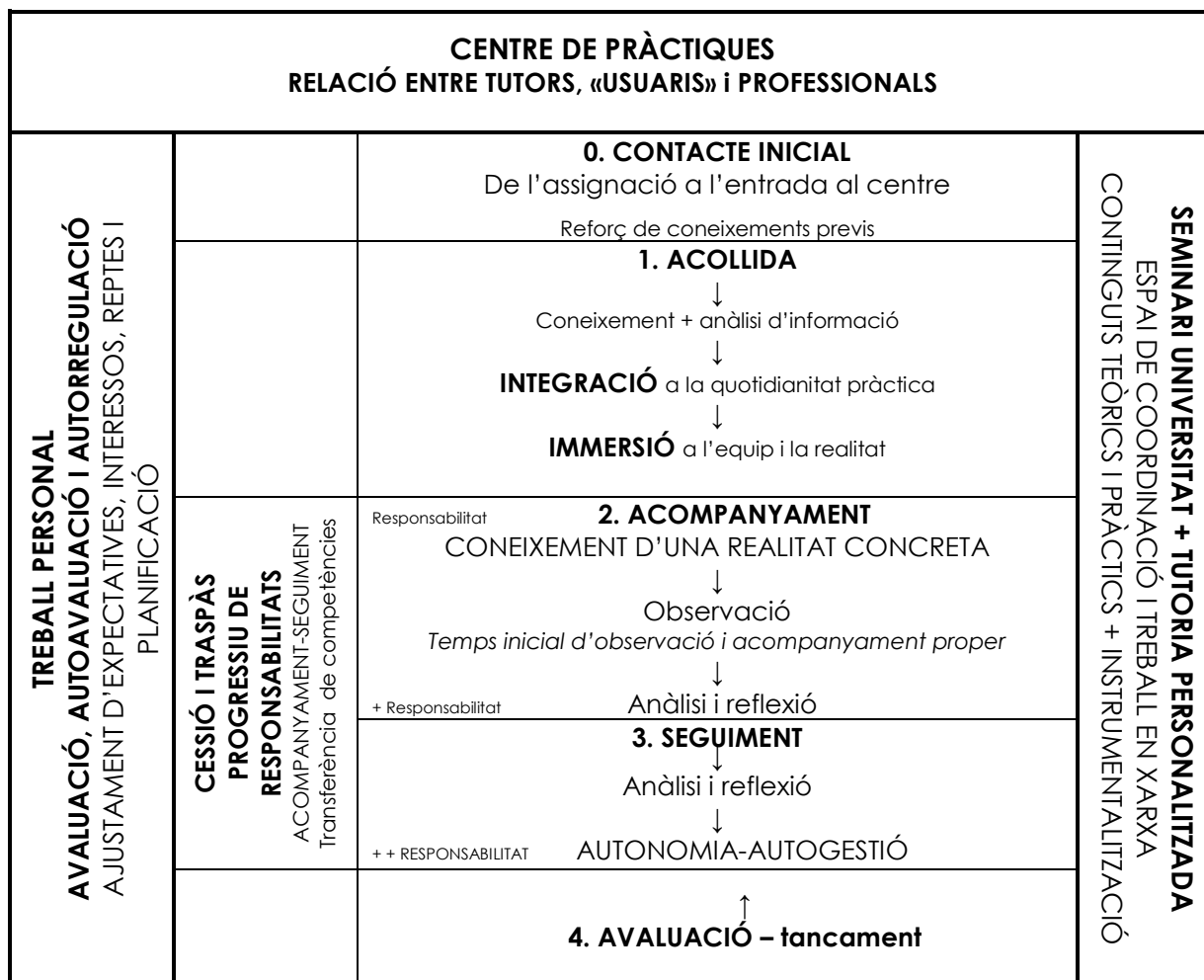
- **Orientar la memòria.** Es planificarà el sistema de registre de l'activitat feta, aspectes que s'han de recollir, analitzar, planificar, avaluar, etc.
- **Coordinar els seminaris de treball amb els estudiants.** Fer un seguiment de l'estudiantat, combinant sessions individuals i grupals de treball. Se'ls ha de facilitar documentació i bibliografia per poder treballar en l'àmbit que correspongui.
- **Fer un seguiment del centre.** Valorar l'oferta que el centre fa a l'estudiant. El tutor-UB haurà de fer com a mínim una visita al centre.
- **Col·laborar amb l'equip de coordinació en la valoració del centre com a espai de pràctiques.** Possibilitats d'aprenentatge de l'estudiantat, sistemes de tutorització, suport, accés als diversos espais de treball, nombre idoni d'alumnes, etc.
- **Informar a la coordinació del pràcticum sobre els canvis i les incidències de les pràctiques.** Fer el seguiment dels temes administratius i de gestió: documentació de convenis, avaluació, notificació de les incidències, dificultats o problemàtiques dels centres (canvis d'adreça, canvis de funcionament, etc.) o estudiants (abandonaments, dificultats horàries, etc.) que afectin el desenvolupament del curs.
- **Seguiment i avaluació de l'estudiantat.** L'avaluació ha de recollir el treball fet al centre (avaluació del centre), el treball de participació en seminaris i sessions grupals, el treball de tutories i el treball d'avaluació. Tots els estudiants han d'elaborar una memòria de pràctiques que s'haurà orientat durant el curs.

El tutor-centre i el tutor-UB han de mantenir contactes periòdics per...

- **Coordinar i planificar les activitats de l'estudiant,** orientar sobre el seu procés (límits i possibilitats de les seves actuacions i responsabilitats, capacitats i habilitats, dificultats, etc.).
- **Supervisar i avaluar la formació pràctica de l'estudiant.**

1.5 Com? El procés de la formació pràctica

Com s'articulen aquests espais formatius amb els diversos agents del pràcticum? El quadre següent mostra aquesta articulació a partir de les etapes del procés de formació pràctica al centre.

1.6 L'avaluació acadèmica

L'avaluació és responsabilitat compartida entre els agents implicats en el procés formatiu del pràcticum. El tutor-UB és el responsable de triangular les avaluacions del tutor-centre, del treball i de l'autoavaluació de l'estudiant.

Per a la realització de les pràctiques és necessari que l'estudiant hagi formalitzat la matrícula, fet que li dóna dret a fer la matèria i que se l'avalui. La matrícula és progressiva, és a dir, cal superar els crèdits dels pràcticums anteriors per poder ser avaluats en els cursos superiors.

Es considerarà que l'estudiant no té dret a l'avaluació, i tindrà un «no presentat» en les actes, si:

- Ha incomplert els terminis establerts per la coordinació: en el procés d'assignació, en les dates d'inici de pràctiques i en les dates de treball grupal.
- Ha incomplert el programa: assistència al centre de pràctiques, als seminaris, a les tutories, a la realització dels treballs avaluatius, etc.

Per assignar la qualificació, el tutor-UB, tindrà en compte:

- L'avaluació de la formació pràctica duta a terme a la institució pel tutor-centre que haurà d'estar aprovada.
- La participació a les sessions presencials a la UB, havent assistit a un mínim del 80 % dels seminaris.
- El treball establert com avaluació per tot l'equip docent de tutors/es.

L'estudiant haurà de **comprovar l'avaluació** en l'expedient acadèmic individual. En cas que hi hagi errors, ho haurà de notificar al professorat de la universitat i aquest ho haurà de notificar, a la vegada, a la coordinació de pràctiques.

En ser una assignatura anual, l'avaluació final es realitza al **juny**. Però els estudiants que compleixen els requisits de la universitat per a la **matriculació extraordinària** del pràcticum podran sol·licitar aquesta modalitat de matrícula, i seran avaluats de manera extraordinària el mes de febrer. La matrícula extraordinària només es pot sol·licitar a la secretaria sempre que es tingui el nombre de crèdits pendents del total de l'ensenyament, establert en la normativa universitària. Tal com s'informava anteriorment, hauran de comunicar a l'equip de coordinació aquesta situació com a màxim el 30 de setembre.

1.7 Les competències del pràcticum

L'estudiant arribarà al centre amb algunes de les competències transversals o específiques del grau ja adquirides o en procés de desenvolupament. Són les competències bàsiques. A partir de totes aquestes, i en l'escenari del pràcticum, l'estudiant haurà d'anar desenvolupant les competències específiques de la professió.

Per tant, en l'espai del pràcticum s'han d'abordar les competències específiques del perfil professional. Com diu Tejada (2005), això no vol dir que no es treballin les competències transversals i específiques, les bàsiques del grau. Aquestes són necessàries i moltes vegades imprescindibles per poder afrontar i activar l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques del perfil. És a dir, l'estudiant ha d'arribar al pràcticum amb unes competències bàsiques que activarà per l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques. Així doncs, des del món professional, les competències bàsiques no són treballades explícitament encara que són detectades. És, probablement, en els seminaris de la universitat on s'han de visualitzar.

Però quines són aquestes competències específiques de la professió? La taula següent compara les competències proposades pel grau d'Educació Social i les competències que busquen els centres quan contracten un educador o educadora.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DEL GRAU Aprovat pel Consell de Govern de la Universitat de Barcelona de 10 d'abril de 2008	COMPETÈNCIES DES DEL MÓN LABORAL Proposades pel grup deliberatiu de professionals que es requereixen a un/a educador/a social professional.
- Analitzar, avaluar i investigar els contextos socials, culturals i educatius	· Coneixement del medi, del territori, del context social, dels agents externs i dels serveis implicats, dels usuaris i de la filosofia i els principis educatius del centre
- Dissenyar, desenvolupar, seguir i regular processos de relació educativa fonamentats, contextualitzats i transformadors	· Orientació a l'ajuda: saber motivar, afavorir la promoció social, establir pautes educatives en l'àmbit individual i grupal, ser capaç d'entendre i apreciar els sentiments dels altres, resolució de conflictes: ser un bon mediador i promoure habilitats per a la resolució de conflictes
- Elaborar propostes, eines i instruments educatius per enriquir i millorar els processos, els contextos i els recursos educatius i socials	· Saber fer projectes, programacions, memòries i informacions de registre o difusió · Adquisició d'habilitats socials · Organització i gestió del temps i dels plans d'intervenció
- Conèixer la configuració històrica de la professió, identificar la identitat professional i emmarcar l'exercici de les funcions professionals de l'educador social	· Conèixer les funcions de l'educador social i dels agents externs i els serveis implicats · Reconèixer l'espai professional propi i respectar el dels altres

	COMPETÈNCIES TRANSVERSALS DEL GRAU	COMPETÈNCIES DES DEL MÓN LABORAL
Compromís ètic	capacitat crítica i autocrítica capacitat de conèixer i aplicar el codi deontològic	Sentit crític Autocrítica Crítica sobre la intervenció professional
Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat	responsabilitat capacitat d'anàlisi, síntesi, visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica capacitat de prendre decisions i adaptació a noves situacions capacitat de gestió del fracàs, de control de l'estrès i de situacions de crisi	Compromís/responsabilitat/maduresa (aplicació de normes i regulació del propi comportament; no ser generador de conflictes) Adaptabilitat i flexibilitat Presca de decisions Iniciativa, participació Tolerància a la frustració, control emocional, afrontament actiu i positiu de l'estrès, resistència, perseverança i seguretat en un mateix

Capacitat comunicativa	<p>capacitat per comprendre i expressar-se oralment i per escrit, dominant el llenguatge especialitzat</p> <p>capacitat de buscar, utilitzar i integrar la informació</p> <p>capacitat de comunicació interpersonal positiva</p>	<p>expressar idees amb claredat,</p> <p>Gestió de la informació (anàlisi crítica, el que es diu i el que no es diu, documentació, discriminar i processar dades amb una finalitat</p> <p>Escoltar-comunicar, interpretar el llenguatge verbal i el no verbal, actitud d'escolta i silenci amb professionals i usuaris, capacitat empàtica, de relació. Assertivitat</p>
Treball en equip	<p>capacitat de col·laborar amb els altres i de contribuir a un projecte comú</p> <p>capacitat de col·laborar en equips interdisciplinaris i en equips multiculturals</p>	<p>Coordinació, treball en equip, treball en xarxa</p> <p>Negociar/saber renunciar, col·laborar amb altres professionals en benefici dels usuaris, saber rentabilitzar el temps i eficàcia de les actuacions, saber treballar a tres nivells: individual, en equip, en xarxa</p>

Les competències proposades des del món formatiu i el laboral coincideixen majoritàriament. Les dels centres de pràctiques són, com calia esperar, més específiques en el sentit que realitzen una concreció.

1.8 La coordinació i l'oficina del pràcticum; gestió, formalització i regularització de les places pràctiques.

L'equip de coordinació de pràcticum considera important oferir a l'estudiant un centre de pràctiques de qualitat i d'acord amb les seves preferències d'àmbit. Així doncs, la llista de centres col·laboradors no és estable, sinó que es revisa i modifica anualment. L'equip de coordinació estableix la llista anual de centres.

Procés d'assignació d'espais de pràctiques en centres col·laboradors: formalització i regulació de les pràctiques

En cada curs s'ofereixen places de pràctiques diversificades en relació amb els diversos espais de treball i es garanteix una plaça de qualitat per als estudiants, tot i que no sempre sigui del primer àmbit de la seva preferència. Els criteris d'inclusió en aquesta llista són els següents:

- Treballar en un àmbit preseleccionat pels estudiants del curs que correspongui.
- Tenir disposició a acollir un estudiant d'Educació Social en pràctiques i acceptar les orientacions i els períodes de pràctiques de l'ensenyament.
- Conèixer la figura de l'educador social i disposar d'un professional de referència que pugui tutoritzar les pràctiques de l'alumnat i que faci un mínim de un any que és al centre.
- Disposar d'un projecte educatiu, un pla de treball i una normativa de funcionament que permetin aprendre el treball de l'educador social.
- Oferir a l'estudiant en pràctiques eines i instruments per a l'aprenentatge de l'exercici professional: accés a la documentació i als espais de treball de coordinació interna i externa, orientació i tutorització, oferir espais d'observació i d'intervenció, etc.

- Oferir acompanyament de professionals de referència. L'estudiant en pràctiques no pot substituir o ocupar llocs de treball propis de la institució.

L'estudiant selecciona l'espai de pràctiques més idoni. Aquesta sol·licitud d'un àmbit o espai d'actuació concret per fer **les pràctiques es portarà a terme en el darrer trimestre del curs anterior o quan es cregui oportú a la realització del pràcticum**. La coordinació tindrà en compte aquesta preselecció d'àmbit a l'hora d'oferir places de pràctiques.

Els espais d'actuació seran oferts per la coordinació a l'estudiant a través de reunions informatives. En cas de tenir més demanda que oferta, les places s'adjudicaran per criteris d'igualtat d'oportunitats (sorteig entre els interessats/des). Les reunions es faran en horari de migdia, sempre i quan sigui possible, per tal de facilitar de la mateixa manera l'assistència de l'alumnat de matí i de tarda. Es lliurarà als estudiants que ho sol·licitin un justificant d'assistència obligatòria en l'horari indicat.

A causa de la llei de protecció de dades, la coordinació del pràcticum no oferirà a l'estudiant cap llista de centres col·laboradors en què apareguin dades identificatives com ara l'adreça i el telèfon. La informació referida als centres de pràctiques serà explicativa i de consulta, i oferirà només a cada estudiant les dades del centre amb què ha d'establir contacte. Serà responsabilitat d'aquests estudiants mantenir la confidencialitat de les dades ofertes.

L'estudiant podrà proposar nous centres de pràctiques a l'equip de coordinació. En cas de conèixer una entitat que compleixi els requisits esmentats i que no hagi tingut abans conveni amb la universitat ni rebi estudiants en pràctiques, l'estudiantat podrà proposar-lo com a nou centre de pràctiques en la fitxa de preselecció de l'àmbit. L'equip de coordinació es posarà en contacte amb el centre proposat i n'estudiarà la idoneïtat, i formalitzarà la relació de col·laboració si les dues parts arriben a un acord. En aquests casos l'estudiant que ha fet la proposta tindrà una assignació directa d'aquest centre.

Els estudiants només podran demanar canvi de centre de pràctiques, un cop iniciades, presentant una sol·licitud i les acreditacions per escrit que ho justifiquin (inici d'activitat laboral en l'horari de pràctiques, situació personal o familiar greu o casos semblants). En cada cas, la coordinació del pràcticum valorarà els motius i respondrà de la possibilitat del canvi i el procés que s'ha de seguir a partir d'uns criteris normatius que garanteixin la igualtat d'oportunitats.

Es pot donar la situació que hi hagi algun centre de pràctiques que proposi un calendari alternatiu a l'establert i previst per la Universitat. Aquestes excepcionalitats seran comunicades als estudiants en el moment de l'oferta de places, per tal que puguin valorar si s'ajusta a les seves possibilitats i en pot complir els requisits. Aquesta excepció queda restringida al compliment de pràctiques en centres, i hauran de seguir el programa de l'assignatura en relació amb la resta del programa.

Convenis de pràctiques en centres col·laboradors

D'acord amb la normativa vigent de la UB (Consell de Govern del 6 de juliol de 2004), les pràctiques en centres han d'estar regulades a través de convenis de pràctiques curriculars entre la Facultat de Pedagogia i les institucions o entitats col·laboradores. Aquests convenis, anomenats **convenis generals**, tenen vigència plurianual i només tenen validesa quan s'hi annexa el **conveni individual** amb les dades de l'estudiant, la seva documentació i les dades del centre on fa les pràctiques, amb el nom del tutor-centre i la persona de la universitat que en fa la supervisió (tutor-UB).

Per formalitzar els convenis és necessari que l'estudiant compleixi els requisits següents:

- Haver superat un mínim del 20 % dels crèdits totals de l'ensenyament.
- Tenir l'assegurança escolar i, si són majors de 28 anys, l'assegurança d'accidents i, en tots els casos, la de responsabilitat civil a tercers. En cas que l'estudiant no hagi abonat l'assegurança escolar o d'accidents per no haver pogut efectuar la matrícula en el moment de la signatura del conveni, caldrà un compromís per escrit en què manifesti que la matrícula es durà a terme.
- Aportar, en els terminis demanats per la coordinació, la documentació necessària per a la tramitació del conveni de pràctiques: fotocòpia de la matrícula del pràcticum III i fotocòpia del DNI.

El **conveni general** el sol·licitarà la persona responsable de l'oficina del pràcticum a l'entitat col·laboradora. El conveni individual el sol·licitarà l'equip de coordinació amb la col·laboració dels estudiants i els tutors-UB.

El procés per a l'establiment del **conveni individual** és el següent: tot l'estudiantat haurà de donar signat pel centre i per ell mateix les tres còpies del conveni individual, la fotocòpia de la matrícula en què consta el pràcticum III matriculat i la fotocòpia del DNI. Aquesta documentació serà remesa a l'Oficina del pràcticum, que ho lliurarà a la secretaria. La secretaria s'encarregarà de la signatura del degà o degana, del segell de la universitat i del registre del conveni, així com de la tramesa del conveni signat a l'estudiant i al centre col·laborador.

Només estaran exempts de tramitar convenis de pràctiques l'estudiantat que tingui un reconeixement de pràctiques o un reconeixement de lloc de pràctiques (si han aportat prèviament la documentació requerida).

Convenis de cooperació educativa: és una modalitat de conveni que permet la realització de pràctiques retribuïdes. Per a la signatura d'aquests convenis serà necessari haver superat un mínim del 50 % dels crèdits de la diplomatura. Es podrà formalitzar un únic conveni posteriorment a la realització de les pràctiques curriculars, i mentre la matrícula de l'estudiant a la UB sigui vigent. Tindrà un màxim de 500 hores i es formalitzarà d'acord amb el model de conveni establert per la Universitat.

La resolució de conflictes de relació amb les institucions col·laboradores i el professorat implicat serà atès durant tot el curs acadèmic des de la coordinació del pràcticum. Les persones encarregades de la supervisió i l'alumnat hauran d'informar la coordinació del pràcticum sobre els canvis i les incidències de les pràctiques com més aviat millor.

VALORACIÓ DELS CONTIGUNTS D'AQUESTA SECCIÓ DEL QUADERN

BLOC II . ESPAI PERSONAL. EL MEU TREBALL AUTÒNOM I DIRIGIT

2. COM A PROTAGONISTA DE LES PRÀCTIQUES... I LES MEVES ELECCIONS
  3. EVOLUCIÓ DE LES MEVES COMPETÈNCIES
  4. L'APRENTATGE AUTÒNOM I SEMIDIRIGIT
-

2. COM A PROTAGONISTA DE LES PRÀCTIQUES.... LES MEVES ELECCIONS

- 2.1 Qui sóc? i Què vull ser?
- 2.2 Quin àmbit?
- 2.3 Quin centre?
- 2.4 I ara que? Des de la selecció a la incorporació al centre
- 2.5 Resolució de problemes: oficina de pràctiques

Ja has vist en el punt anterior que tú ets el protagonista principal de les pràctiques i que tens un paper molt actiu per desenvolupar el teu aprenentatge i anar creixent en la teva identitat professional.

El dos primers cursos del grau es presenten els àmbits principals de treball de l'educador que t'haurien de servir per començar a esbrinar quins són els teus interessos en aquesta professió a més a més de les altres experiències de vida que hagis tingut. Si estàs cursant tercer, ja tens una experiència de pràctiques que et servirà també per fer l'elecció.

L'equip de coordinació de pràcticum considera important oferir a l'estudiant un centre de pràctiques de qualitat i d'acord amb les seves preferències d'àmbit. Així doncs, la llista de centres col·laboradors no és estable, sinó que es revisa i modifica anualment. L'equip de coordinació estableix la llista anual de centres. En cada curs s'ofereixen places de pràctiques diversificades en relació amb els diversos espais de treball i es garanteix una plaça de qualitat per als estudiants, tot i que no sempre sigui del primer àmbit de la seva preferència.

Per tant, la teva primera feina com a protagonista de les pràctiques serà escollir les Pràctiques Externes. Aquest procés d'elecció consta de tres preguntes a respondre:

1. Qui sóc? Què vull ser?
2. Quin àmbit?
3. Quin centre?

Tingues en compte que hauràs de formalitzar la teva decisió final, omplint els diferents formularis que et demanarem des de la coordinació de pràcticum i amb la signatura d'un conveni individual amb el centre.

2.1 Qui sóc? i Què vull ser?

Et recordes de l'assignatura "identitat i desenvolupament professional?" Doncs, bé, si ets de segon curs, és interessant que recuperis els teus treballs i materials, i que ara, un any més tard hi tornis a reflexionar. Descobriràs canvis en el teu jo professional que et poden encaminar cap a les respostes del: Qui sóc? Què vull ser? (veure Activitat 1).

Ara ja estàs a tercer, realitzant les Pràctiques Externes, el treball personal que estàs duent a terme t'ha de donar elements per continuar creixent en el Qui sóc? I per discriminar Què vull ser? (veure Activitat 1).

Es tracta conseqüentment que indaguis en quin àmbit o àmbits t'agradaria desenvolupar-te professionalment (veure Activitat 1.)

Reflexionar sobre els teus interessos, les teves motivacions, les teves possibilitats, les oportunitats que hi trobes en l'àmbit o àmbits preferits....

2.2 Quin àmbit?

Ara ja has de prendre una decisió: has d'escollir l'àmbit de les teves properes Pràctiques externes. La teva decisió tindrà una repercussió, en un principi immediata per la teva implicació en els propers mesos i de futur ja que aquest "tast" del món professional reforçarà o no certes creences, experiències personals, preferències cap a alguns tipus de col·lectiu...

Has d'afinar en la teva presa de decisió i tenir en compte diferents factors com les teves motivacions, les teves competències, les teves preferències, la teva predisposició.....

«Que escullin bé l'àmbit i que s'informin de les referències d'ex-alumnes sobre les diferents entitats.» (FE2 lín. 1-2)

Si ets estudiant de segon curs, aquesta elecció serà la primera i probablement, la més difícil. Si ets de tercer, ja tens una experiència de les pràctiques i l'elecció pel quart curs, tindrà un altre tipus de connotació.

A segon curs, l'espai de l'assignatura dels "Àmbits dels espais emergents" amb la teva professora o professor que a més a més és el teu referent del Pla d'Acció Tutorial i juntament amb la coordinació del pràcticum que organitza unes sessions informatives per oferir i explicar els espais d'actuació, et permetrà fer aquesta elecció de forma més tranquil·la. No et preocupis de quina sigui la teva decisió ja que depèn del teu estil d'aprenentatge. Lévy-Leboyer (1997) escriu que mentre que hi ha estudiants que afronten el repte de la dificultat i el desconeixement experiencial de l'àmbit, d'altres, només accepten fer el pràcticum en aquell àmbit del qual ja tenen uns referents propers.

A tercer curs, la teva tutora o tutor-UB que també és el teu referent en el Pla d'Acció Tutorial, en els espais de seminaris, i juntament amb la coordinació del pràcticum, faràs el procediment de selecció d'àmbit: si canvies per tenir una altra experiència o si continues en el mateix àmbit, dependrà com hem dit anteriorment del teu estil d'aprenentatge. Ara, bé, per prendre la decisió basat també en la teva experiència de pràctiques ja que t'ha suposat el reconeixement de si ets o no competent en

l'àmbit en que has estat immers. Recordem que es pot ser competent en un context, però no en un altre. Per tant, ara ets capaç de percebre i començar a assumir les teves potencialitats reconeixen la idoneïtat d'un altre àmbit per a quart curs i potser pel teu futur exercici professional.

«Reconèixer quelcom de les seves limitacions (confiança i vincle establert);» (GT367)

«Les pràctiques com a element discriminatori de l'àmbit d'intervenció o per reafirmar el seu interès i les capacitats per a l'àmbit.» (GT15)

Per ajudar-te a decidir pots fer l'activitat 2. i la 3.

Quan hagis decidit i dins el termini marcat per la coordinació del pràcticum, has d'omplir la **fitxa de preselecció d'àmbit**.

Si és el teu cas, podràs proposar un nou centre de pràctiques a l'equip de coordinació sempre i quan compleixi els següents criteris:

- Treballar en un àmbit preseleccionat pels estudiants del curs que correspongui.
- Tenir disposició a acollir un estudiant d'Educació Social en pràctiques i acceptar les orientacions i els períodes de pràctiques de l'ensenyament.
- Conèixer la figura de l'educador social i disposar d'un professional de referència que pugui tutoritzar les pràctiques de l'alumnat i que faci un mínim de dos anys que és al centre.
- Disposar d'un projecte educatiu, un pla de treball i una normativa de funcionament que permetin aprendre el treball de l'educador social.
- Oferir a l'estudiant en pràctiques eines i instruments per a l'aprenentatge de l'exercici professional: accés a la documentació i als espais de treball de coordinació interna i externa, orientació i tutorització, oferir espais d'observació i d'intervenció, etc.
- Oferir acompanyament de professionals de referència. L'estudiant en pràctiques no pot substituir o ocupar llocs de treball propis de la institució.

En cas de conèixer una entitat que compleixi els requisits esmentats i que no hagi tingut abans conveni amb la universitat ni rebi estudiants en pràctiques, podràs proposar-lo com a nou centre de pràctiques en la fitxa de preselecció de l'àmbit. L'equip de coordinació es posarà en contacte amb el centre proposat i n'estudiarà la idoneïtat, i formalitzarà la relació de col·laboració si les dues parts arriben a un acord. En aquests casos, l'estudiant que ha fet la proposta tindrà una assignació directa d'aquest centre.

2.3 Quin centre?

Un cop escollit l'àmbit, la coordinació del pràcticum et farà una oferta de diferents centres amb places de pràctiques tenint en compte la selecció d'àmbit que has fet anteriorment. Aquesta és una segona decisió en la que entren en joc altres factors que tenen un caire més personal com per exemple, la disponibilitat de temps per desplaçar-te fins al centre per poder arribar sempre puntual.

«A modo de consejo, creo que hay que elegir bien el centro de prácticas en función de los gustos, y no por cuestiones de comodidad o proximidad, ya que las prácticas son una oportunidad única de acceder a un ámbito de la educación social todavía como alumno.» (FE3 lín.12-15)

Els espais d'actuació, és a dir, les places de pràctiques et seran ofertes per la coordinació a través de reunions. En cas de tenir més demanda que oferta, les places s'adjudicaran per criteris d'igualtat d'oportunitats (sorteig entre els interessats/des). Les reunions es faran en horari de migdia, per tal de facilitar de la mateixa manera l'assistència de l'estudiantat de matí i de tarda. Es lliurarà als estudiants que ho sol·licitin un justificant d'assistència obligatòria en l'horari indicat.

A causa de la llei de protecció de dades, la coordinació del pràcticum no t'oferirà cap llista de centres col·laboradors en què apareguin dades identificatives com ara l'adreça i el telèfon. La informació referida als centres de pràctiques serà explicativa i de consulta, i la coordinació t'oferirà només les dades del centre amb què has d'establir contacte, perquè és el teu centre de pràctiques. És responsabilitat teva mantenir la confidencialitat de les dades ofertes.

Es pot donar la situació que hi hagi algun centre de pràctiques que proposi un calendari alternatiu a l'establert i previst per la Universitat. Aquestes excepcionalitats seran comunicades als estudiants en el moment de l'oferta de places, per tal que puguin valorar si s'ajusta a les seves possibilitats i en pot complir els requisits. Aquesta excepció queda restringida al compliment de pràctiques en centres, i hauran de seguir el programa de l'assignatura en relació amb la resta del programa.

2.4 I ara què? Des de la selecció a la incorporació al centre

És setembre, i les classes a la universitat tornen a començar. Des del juny, tinc les dades del centre i de la meva tutora o tutor del centre. Però, què haig de fer? Quan puc començar les pràctiques al centre? Qui és el meu tutor o tutora-UB?

Són dos moments seqüencials que has de realitzar: un primer moment presencial a la facultat, un segon de contacte amb el centre.

a) Presencialment a la Facultat:

- Assistir a la reunió que es convocarà des de la coordinació del pràcticum amb dues finalitats:
- Lliurament dels convenis individuals a omplir i ratificació de les dades del centre
- Primera trobada amb el tutor o tutora-UB

Lliurament de convenis individuals

D'acord amb la normativa vigent de la UB (Consell de Govern del 6 de juliol de 2004), les pràctiques en centres han d'estar regulades a través de convenis de pràctiques curriculars entre la Facultat de Pedagogia i les institucions o entitats col·laboradores. Aquests convenis, anomenats **convenis generals**, tenen vigència plurianual i només tenen validesa quan s'hi annexa el **conveni individual** amb les dades de l'estudiant, la seva documentació i les dades del centre on fa les pràctiques, amb el nom del tutor-centre i la persona de la universitat que en fa la supervisió (tutor-UB).

Per formalitzar els convenis és necessari que l'estudiant compleixi els requisits següents:

- Haver superat un mínim del 20 % dels crèdits totals de l'ensenyament
- Tenir l'assegurança escolar i, si són majors de 28 anys, l'assegurança d'accidents i, en tots els casos, la de responsabilitat civil a tercers. En cas que l'estudiant no hagi abonat l'assegurança escolar o d'accidents per no haver pogut efectuar la matrícula en el moment de la signatura del conveni, caldrà un compromís per escrit en què manifesti que la matrícula es durà a terme.

- Aportar, en els terminis demanats per la coordinació, la documentació necessària per a la tramitació del conveni de pràctiques: fotocòpia de la matrícula del pràcticum III i fotocòpia del DNI.

El **conveni general** el sol·licitarà la persona responsable de l'oficina del pràcticum a l'entitat col·laboradora. El conveni individual el sol·licitarà l'equip de coordinació amb la col·laboració dels estudiants i els supervisors.

El procés per a l'establiment del conveni individual és el següent: tot l'estudiantat haurà de donar signat pel centre i per ell mateix les tres còpies del conveni individual, la fotocòpia de la matrícula en què consta l'assignatura de les Pràctiques externes matriculada i la fotocòpia del DNI. Aquesta documentació serà remesa a l'Oficina del Pràcticum, que s'encarregarà de la signatura del degà, del segell de la universitat i del registre del conveni, així com de la tramesa del conveni signat a l'estudiant i al centre col·laborador. Només estaran exempts de tramitar convenis de pràctiques l'estudiantat que tingui un reconeixement de pràctiques o un reconeixement de lloc de pràctiques (si han aportat prèviament la documentació requerida).

La primera trobada amb el tutor o tutora-UB serveix per indicar-te que et pots posar en contacte amb el centre per demanar una primera entrevista., donar-te els convenis, fer el calendari dels seminaris, conèixer els teus companys i companyes de seminari.

Un cop tens els convenis individuals a omplir, saps si hi ha hagut algun canvi amb alguna dada del centre, has tingut la primera reunió amb el teu tutor o tutora-UB, ja et pots posar en contacte amb el centre.

b) Contacte amb el centre

- Contactar per telèfon o mail amb la tutora o tutor de centre
- Quedar amb la teva tutora o tutor per una primera trobada.

2.5 Resolució de problemes: oficina de pràctiques

L'oficina de pràctiques està formada per les coordinacions de pràctiques i una persona de suport administratiu que entre altres tasques és la que gestiona els convenis generals i individuals. Físicament, està ubicada al 4rt pis de l'edifici migdia, a la secretaria de la Facultat de Pedagogia.

La coordinació del grau d'educació social, formada per professorat dels departaments de DOE; MIDE i THE es reuneix periòdicament per la gestió de les pràctiques externes. Dins d'aquesta gestió, està la resolució de diferents situacions que afecten a l'estudiantat.

- Els estudiants només podran demanar **canvi de centre de pràctiques**, un cop iniciades, presentant una sol·licitud i les acreditacions per escrit que ho justifiquin (inici d'activitat laboral en l'horari de pràctiques, situació personal o familiar greu o casos semblants). En cada cas, la coordinació del pràcticum valorarà els motius i respondrà de la possibilitat del canvi i el procés que s'ha de seguir a partir d'uns criteris normatius que garanteixin la igualtat d'oportunitats.
- **La resolució de conflictes** de relació amb les institucions col·laboradores i el professorat implicat serà atès durant tot el curs acadèmic des de la coordinació del pràcticum. Les persones tutores-UB i l'estudiantat hauran d'informar la coordinació del pràcticum sobre els canvis i les incidències de les pràctiques com més aviat millor.

ACTIVITAT 1. QUI SÒC? QUI VULL SER?

Pensa en tot allò que saps fer i que creus que són qualitats personals professionals

ACTIVITAT 2. ÀMBIT O ÀMBITS PREFERENCIALS

Imagina't d'aquí 5 anys. On et veus treballant? Quines serien les teves funcions

Àmbits	1.	2.	3.
Funcions			

ACTIVITAT 3. Presa de decisions

Fes un llistat dels àmbits i posa raons a favor i en contra de cadascun per tal de poder triar un àmbit.

3. EVOLUCIÓ DE LES MEVES COMPETÈNCIES

- 3.1 Les meves competències inicials. Punt de partida i reptes
- 3.2 Les meves competències inicials: anàlisi i previsió d'evolució
- 3.3 Transferència de competències; progressos en les meves competències

Potser les pràctiques seran la teva primera entrada al món professional o potser has tingut alguna experiència prèvia. Tant en la primera situació com en la segona, hauràs de posar en joc diferents competències, algunes de les quals poden ser un punt de partida o punt de continuïtat per anar construint la competència professional. Per tant, en ambdós casos, hauràs de fer un exercici de reflexió i anàlisi dels aprenentatges a fer i de les competències a treballar, bé sigui per incorporar-les o per fer-les créixer. Es, a dir, hauràs de buscar el teu punt de partida que serà diferent del dels teus companys o companyes.

Arribaràs al centre amb algunes de les competències transversals i específiques del grau ja adquirides o en procés de desenvolupament. Són les competències bàsiques que esdevenen necessàries i imprescindibles per l'adquisició i el desenvolupament de les competències professionals.

A partir de totes aquestes i en l'escenari de la matèria del Pràcticum, hauràs d'anar desenvolupant les competències específiques de la professió i també de l'àmbit. En l'assignatura de les pràctiques externes, les començaràs a posar en joc i hauries de treballar la seva consolidació per poder arribar al màxim grau del seu desenvolupament.

3.1 Les meves competències inicials. Punt de partida i reptes

La matèria del Pràcticum és l'espai on posaràs en joc les competències que has anat desenvolupant en el grau. Aquestes competències coincideixen en la seva gran majoria en les competències que demana el món laboral, que són, com calia esperar, més específiques. En una entrevista de feina, aquestes són les competències que et demanaran.

Però, haig d'assolir les competències del món laboral si encara sóc una estudiant? El tutor-centre sap perfectament que ets un estudiant en pràctiques i que el pràcticum t'ha de permetre desenvolupar les competències professionals a partir de tota una sèrie de continguts formatius.

La següent taula et mostra les competències del grau i les del món laboral, juntament amb els continguts formatius a aplicar en l'àmbit que és el que treballaràs en el pràcticum.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

COMPETÈNCIES DEL GRAU	CONTINGUTS FORMATIUS A APLICAR EN L'ÀMBIT	COMPETÈNCIES DES DEL MÓN LABORAL
<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer la configuració històrica de la professió, identificar la identitat professional i emmarcar l'exercici de les funcions professionals de l'educador 	<ul style="list-style-type: none"> Funcions de l'educador social en l'àmbit 	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer les funcions de l'educador social i dels agents externs i els serveis implicats - Reconèixer l'espai professional propi i respectar el dels altres
<ul style="list-style-type: none"> - Analitzar, avaluar i investigar els contextos socials, culturals i educatius 	<ul style="list-style-type: none"> Coneixement de l'àmbit Coneixement del servei Coneixement dels recursos i agents externs i valoració de la seva idoneïtat 	<ul style="list-style-type: none"> - Coneixement del medi, territori, context social, agents externs i serveis implicats, els usuaris, la filosofia/principis educatius del centre
<ul style="list-style-type: none"> - Dissenyar, desenvolupar, seguir i regular processos de relació educativa fonamentats, contextualitzats i transformadors 	<ul style="list-style-type: none"> Intervenció directa Flexibilitat Saber fer l'acompanyament d'un cas Dinamització d'activitats 	<ul style="list-style-type: none"> - Orientació a l'ajuda: saber motivar, afavorir la promoció social, establir pautes educatives en l'àmbit individual i grupal, resolució de conflictes: ser un bon mediador i promoure habilitats per a la resolució de conflictes
<ul style="list-style-type: none"> - Elaborar propostes, eines i instruments educatius per enriquir i millorar els processos, contextos i recursos educatius i socials 	<ul style="list-style-type: none"> Planificació: saber fer projectes, programacions, memòries, la proposta de millora Elaboració de documents de registre o seguiment i difusió 	<ul style="list-style-type: none"> - Saber fer projectes, programacions, memòries i informacions de registre o difusió - Per l'adquisició d'habilitats socials - Organització i gestió del temps i dels plans d'intervenció

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

COMPETÈNCIES DEL GRAU		CONTINGUTS FORMATIUS A APLICAR EN L'ÀMBIT	COMPETÈNCIES DES DEL MÓN LABORAL
Compromís	capacitat crítica i autocrítica	Identificació de les capacitats i limitacions pròpies	Sentit crític Autocrítica Crítica sobre la intervenció professional
	capacitat de conèixer i aplicar el codi deontològic	Sentit crític Principis deontològics	
Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat	responsabilitat	Responsabilitat	Compromís/responsabilitat/maduresa aplicació de normes i regulació del comportament; no ser generador de conflictes
	capacitat d'anàlisi, síntesi, visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica	Reflexió-acció (aplicació dels coneixements teòrics i pràctics)	Adaptabilitat i flexibilitat
	capacitat de prendre decisions i adaptació a situacions noves	Pres a de decisions a partir de l'autonomia i la iniciativa	Pres a de decisions Iniciativa, participació
	capacitat de gestió del fracàs, de control de l'estrès i de situacions de crisi	Tolerància a la pressió i frustració	Tolerància a la frustració, control emocional, afrontament actiu i positiu de l'estrès, resistència, perseverança i seguretat en un mateix
Capacitat comunicativa	capacitat per comprendre i expressar-se oralment i per escrit dominant el llenguatge especialitzat	Gestió d'informació (discriminar, concretar, conèixer la documentació de registres...)	Expressar idees amb claredat, Gestió de la informació (anàlisi crítica, el que es diu i el que no es diu, documentació, discriminar i processar dades amb una finalitat)
	capacitat de buscar, utilitzar i integrar la informació	Comunicació amb els usuaris i amb els professionals	Escoltar-comunicar, interpretar el llenguatge verbal i el no verbal, actitud d'escolta i silenci amb professionals i usuaris, capacitat empàtica, de relació. Assertivitat
	capacitat de comunicació interpersonal positiva	Relació adequada amb el col·lectiu propi de les pràctiques	
Treball en equip	capacitat de col·laborar amb els altres i de contribuir a un projecte comú	Coordinació, treball en equip i en xarxa	Coordinació-treball en equip-treball en xarxa Negociar/saber renunciar, col·laborar amb altres professionals en benefici dels usuaris, saber rendibilitzar el temps i l'eficàcia de les actuacions
	capacitat de col·laborar en equips interdisciplinaris i en equips multiculturals	Coneixement de les prestacions i ofertes professionals dels diversos serveis	saber treballar a tres nivells: individual, en equip, en xarxa
		Treballar en equip i en xarxa	
		Reflexió sobre la pròpia acció	

Quines són les competències específiques i transversals del grau que crec tenir assolides? Quins continguts formatius a aplicar a l'àmbit em falten?

«Las capacidades comunicativa y expresiva he de decir que probablemente las traía desarrolladas de casa» (E3,1a)

Per ajudar-te a reflexionar sobre el punt de partida de les teves competències, pots realitzar **l'activitat 1** d'aquest capítol. Seria interessant que la fessis abans de començar les pràctiques.

3.2 Les meves competències inicials: anàlisi i previsió d'evolució

Ja has començat les pràctiques i segurament, les competències que havies marcat en l'activitat 1, no corresponen totalment. L'espai del pràcticum provoca que posis en joc les teves competències i per tant, en la seva experimentació comprovis el seu nivell d'assoliment. Algunes poden estar en un nivell superior del que pensaves, especialment les transversals, mentre que d'altre en un nivell inferior ja que els teus coneixements de l'àmbit són més generalistes. Aquests són els que s'han d'anar convertint en més específics fent la transferència cap a l'àmbit d'especialització del centre.

«He de reconèixer que algunes competències estaven bastant baixes o nul·les, però que gràcies a les pràctiques estic podent desenvolupar. Certament no sé ben bé on vaig adquirir-les perquè ja fa temps que les tinc, ja sigui més o menys desenvolupades. El COM, és gràcies a la meua persistència en quant a coses que volia millorar, però també han tingut gran influència les educadores de la casa.» (E5, 2)

Aquests continguts i aprenentatges propis de l'àmbit del pràcticum o fins i tot del propi centre que abans d'entrar desconeixies, poden ser adquirits a partir de les competències que ja tens assolides, especialment les transversals però també són importants les específiques del grau.

«Estos aprendizajes tan concretos no se trabajan en la carrera en ninguna asignatura» (E3,3b)

A continuació et presentem dues taules, una de les competències específiques i l'altre de les competències transversals on s'especifica els continguts formatius, les competències que els tutors-centre observen a l'inici i les competències finals que tenen com a referència. És interessant que te les miris i després facis **l'activitat 2** que et proposem.

El grup de competències específiques comporta uns continguts que són propis de l'àmbit i que el posaràs en joc en el centre. Dels coneixements generalistes amb els quals has començat el pràcticum fruit del teu aprenentatge a la universitat, t'has d'apropiar dels continguts específics de l'àmbit i fins i tot del centre on realitzes l'estada.

«El SAM es el sistema que se utiliza para evaluar a los internos en prisión (su comportamiento y evolución). Evidentemente, no conocía nada de este sistema antes de entrar en prisión.» (E3,4a)

	CONTINGUTS FORMATIUS QUE ES PODEN APLICAR EN L'ÀMBIT	COMPETÈNCIES OBSERVADES EN L'INICI	COMPETÈNCIES FINALES QUE EL TUTOR TÉ COM A REFERÈNCIA
Competències específiques	<ul style="list-style-type: none"> - Funcions de l'educador social en l'àmbit - Coneixement de l'àmbit - Coneixement del servei - Coneixement dels recursos i agents externs i valoració de la seva idoneïtat - Intervenció directa - Flexibilitat - Saber fer l'acompanyament d'un cas - Dinamització d'activitats - Saber fer projectes, programacions, memòries i informacions de registre o difusió - Saber elaborar una proposta de millora - Planificació: plans d'intervenció, projectes i programes - Saber elaborar documents de registre i seguiment 	<ul style="list-style-type: none"> Coneixement generalista Coneixements generalistes Capacitat per a la planificació 	<ul style="list-style-type: none"> Funció de l'educador social i dels altres professionals segons el servei amb les funcions específiques que comporta. · Saber estar i no encavalcar les funcions dels altres professionals · Coneixements específics de l'àmbit, els serveis, els recursos, els agents · Coneixement de la realitat de la intervenció · Capacitat per enfrontar-se a situacions noves de manera autònoma · Saber realitzar una intervenció educativa des del lloc professional · Elaboració de documentació, especialment de registres. · Planificació i avaluació del seu projecte de millora

El segon grup de competències que conformen les competències transversals es treballen conjuntament amb les específiques. Quan en el teu procés en el centre, comencis a enfrontar-te a la pràctica educativa, posaràs en joc principalment aquestes competències.

	CONTINGUTS FORMATIUS QUE ES PODEN APLICAR EN L'ÀMBIT	COMPETÈNCIES OBSERVADES EN L'INICI	COMPETÈNCIES FINALES QUE EL TUTOR TÉ COM A REFERÈNCIA
Competències Transversals	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar les capacitats i limitacions pròpies - Sentit crític - Capacitat d'aplicar el codi deontològic - Responsabilitat - Tolerància a la pressió i frustració - Aplicació dels coneixements en la pràctica - Capacitat de presa de decisions a partir de l'autonomia i la iniciativa - Gestió d'informació: discriminar, concretar, conèixer la documentació de registres... - Saber comunicar-se amb els usuaris i amb els professionals - Mantenir una relació adequada amb el col·lectiu propi de les pràctiques - Coordinació, treball en equip i en Xarxa - Coneixement de les prestacions i ofertes professionals dels diversos serveis - Saber treballar en equip i en xarxa 	<ul style="list-style-type: none"> Capacitat crítica Coneixement del codi Capacitat d'anàlisi Tolerància a la pressió Capacitat de control emocional Gestió de la informació: capacitat de tractament de dades i d'informació Capacitat de recerca d'informació Capacitat d'observació i escolta activa Coneixement del treball individual, grupal, comunitari Capacitat de treballar en equip 	<ul style="list-style-type: none"> Sentit crític: de l'observació a una reflexió més realista i una proposta d'actuació adequada a la realitat Aplicació del codi Adaptació a noves situacions: adaptació al funcionament del centre i adaptació a les noves situacions experimentades Autonomia i iniciativa Regulació de les emocions, identificació i acceptació de les limitacions i reconducció de les situacions Saber comunicar amb els usuaris Capacitat de comunicació lligada al context de la intervenció. Coneixement i utilització de la documentació de centre Capacitat de comunicació amb l'usuari del servei i l'equip Capacitat de modular les distàncies òptimes amb tots els col·lectius del centre Segons les possibilitats de l'àmbit Reflexió sobre la pròpia acció

L'activitat 2 et permetrà concretar els teus nivells d'assoliment i veure quines són les competències i els continguts formatius que has de treballar amb més profunditat. El teu tutor-centre també ha fet una valoració de les teves competències i està planificant estratègies didàctiques per acompanyar-te en el seu assoliment. Per tant, és interessant que en parlis amb ell en una tutoria.

Si ets de 4rt i has canviat d'àmbit, adquirir les competències específiques d'aquest et resultarà més fàcil, doncs posaràs en joc la transferència. Si repeteixes l'àmbit, aprofundiràs en aquestes competències, podent arribar al nivell de competències que demana el món laboral.

«En aquest cas (treball interdisciplinari), moltes també les tenia abans d'arribar degut a l'experiència laboral en el camp social, però es cert que en aquest aspecte he millorat molt durant la meva estada en les pràctiques.» (E6, 2a)

3.3 Transferència de competències; progressos en les meves competències

Estàs acabant les teves pràctiques i et preguntes: quins aprenentatges he fet? A quin nivell de competències he arribat?

Segurament, has identificat una progressió dels aprenentatges que ha suposat una transformació en les teves competències. Has adquirit probablement durant les pràctiques les competències específiques del perfil professional pròpies de l'àmbit i del centre que a l'inici t'eren en general desconegudes.

«Poco a poco, de no saber nada sobre el SAM, he acabado conociendo su funcionamiento y soy “casi” capaz de averiguar el SAM que le toca a un interno explicándome sus actividades y conflictos.» (E3,4b)

No només has de posar en pràctica, les competències sinó que les has de repensar i reconstruir.

Per a aquest motiu, a continuació, es presenta una taula d'autoavaluació de les competències inicials i finals per part de l'estudiant. **L'activitat 3** et dona la oportunitat de repensar i reconstruir aquests aprenentatges.

Taula Competències específiques inicials i finals

CONTINGUTS FORMATIUS QUE ES PODEN APLICAR EN L'ÀMBIT	COMPETÈNCIES OBSERVADES EN L'INICI	COMPETÈNCIES AL FINAL
Funcions de l'educador social en l'àmbit	Coneixement generalista	Funcions i tasques de l'educador social Desenvolupament de la identitat professional
Coneixement de l'àmbit Coneixement del servei Coneixement dels recursos i agents externs i valoració de la seva idoneïtat	Coneixements generalistes	Coneixement de l'àmbit Funcionament intern del centre
Intervenció directa Flexibilitat Saber fer l'acompanyament d'un cas Dinamització d'activitats	Coneixements generalistes	Metodologia d'intervenció
Saber fer projectes, programacions, memòries i informacions de registre o difusió Saber elaborar una proposta de millora Planificació: plans d'intervenció, projectes i programes Saber elaborar documents de registre i seguiment	Capacitat per a la planificació	Coneixements de la gestió de base de dades i de registres Planificació i avaluació del projecte de millora

Taula Competències transversals inicials i finals

COMPETÈNCIES ITRANSVERSALS	COMPETÈNCIES OBSERVADES EN L'INICI	COMPETÈNCIES FINALS
Identificar les capacitats i limitacions pròpies Sentit crític	Capacitat crítica Capacitat d'observació	Capacitat crítica i autocrítica augmentada Capacitat d'observació augmentada
Capacitat d'aplicar el codi deontològic Responsabilitat	Coneixement del codi Capacitat d'anàlisi	Aplicació del codi Capacitat d'anàlisi augmentada Posar límits amb els usuaris a partir de l'autocrítica Capacitat de presa de decisions: aprenentatge significatiu i difícil
Aplicació dels coneixements a la pràctica		
Capacitat de presa de decisions a partir de l'autonomia i la iniciativa Tolerància a la pressió i frustració Gestió d'informació discriminar, concretar, conèixer la documentació de registres...	Gestió de la informació: capacitat de tractament de dades i d'informació Capacitat de recerca d'informació	Gestió de la informació aplicat a l'àmbit
Saber comunicar-se amb els usuaris i amb els professionals Mantenir una relació adequada amb el col·lectiu propi de les pràctiques	Capacitat d'observació i escolta activa Empatia Capacitat comunicativa i expressiva	Capacitat d'observació i escolta augmentada Empatia adequada als usuaris
Coordinació, treball en equip, treball en xarxa Coneixement de les prestacions i ofertes professionals dels diversos serveis Saber treballar en equip i en xarxa Reflexió sobre la pròpia acció	Coneixement de les bases teòriques del treball en equip o vivencialment a partir de l'experiència laboral	Si el centre té possibilitats, aprenentatge del treball en equip

Hi ha alguna competència que presenta més dificultat?

La veu de l'estudiantat mostra la dificultat en la **competència de presa de decisions** que probablement és una de les més significatives i més difícils. Però el pràcticum permet exercitar aquesta competència a través de la de la responsabilitat.

«La responsabilidad me ha ido apareciendo sola desde el momento que yo me situé al otro lado de la mesa del educador (algo nuevo para mí hasta entonces).» (E3,2b)

Si el pràcticum de tercer ha estat la teva primera immersió en el món laboral de l'educació social, aquesta experiència ja l'incorpores en la teva caixa d'eines per les pràctiques de quart curs. De mica en mica, has anat assolint aquesta competència en els seus nivells inicials. Has passat d'estar pendent de les decisions que pren el teu tutor-centre a començar a decidir per tu mateix.

«He de decir que las decisiones que he tomado en las prácticas eran simplemente complementarias a las de mi tutora, pero hasta ese momento solo había tomado decisiones que me afectaban únicamente a mí mismo, por esto ha sido complicado aprender a tomar decisiones que afectan a los demás.» (E3,3a)

De fet, els estudiants que treballen o han treballat, i per tant, també els que ja hagin tingut una experiència de pràctiques a tercer curs, reconeixen que tenen més elements per a la transferència de les competències. Tenen l'oportunitat de tenir unes

anades i tornades en la transferència de les competències molt importants. Tenen un banc de proves permanent, un espai per anar transformant els coneixements teòrics en recursos pràctics, i la pràctica els ofereix repensar allò teòric... No es redueix a un període concentrat en les pràctiques, sinó que tenen la possibilitat de transferir constantment, en el marc de la quotidianitat professional, les competències.

«La majoria estaven adquirides a causa de la meva experiència laboral, però en les pràctiques he millorat, a més d'adquirir algunes que no tenia tan interioritzades, per exemple, l'originalitat.» (E6, 5a)

Realment, només s'acabarà assentant a partir de l'experiència professional i afrontant situacions noves que forcen la presa de decisions. L'experiència professional és, doncs, un punt de suport per al desenvolupament de les competències. Per tant, podem dir que el nivell òptim de competències per passar d'estudiant en pràctiques a professional és quan existeix l'assoliment de la competència de presa de decisió. En aquests moments tindràs desenvolupada una autonomia, iniciativa i responsabilitats per arribar a identificar-te i reconèixer-te com a professional.

ACTIVITAT 1.

Marca el nivell d'assoliments de les competències i els continguts formatius que creus tenir, 1= gens i 5=màxim

COMPETÈNCIES DEL GRAU	CONTINGUTS FORMATIUS A APLICAR EN L'ÀMBIT					
- Conèixer la configuració històrica de la professió, identificar la identitat professional i emmarcar l'exercici de les funcions professionals de l'educador	Funcions de l'educador social en l'àmbit	O1	O2	O3	O4	O5
	Coneixement de l'àmbit	O1	O2	O3	O4	O5
	Coneixement del servei	O1	O2	O3	O4	O5
	Coneixement dels recursos i agents externs i valoració de la seva idoneïtat	O1	O2	O3	O4	O5
- Dissenyar, desenvolupar, seguir i regular processos de relació educativa fonamentats, contextualitzats i transformadors	Intervenció directa	O1	O2	O3	O4	O5
	Flexibilitat	O1	O2	O3	O4	O5
	Saber fer l'acompanyament d'un cas	O1	O2	O3	O4	O5
	Dinamització d'activitats	O1	O2	O3	O4	O5
- Elaborar propostes, eines i instruments educatius per enriquir i millorar els processos, contextos i recursos educatius i socials	Planificació: saber fer projectes, programacions, memòries, la proposta de millora	O1	O2	O3	O4	O5
	Elaboració de documents de registre o seguiment i difusió	O1	O2	O3	O4	O5

COMPETÈNCIES DEL GRAU		CONTINGUTS FORMATIUS A APLICAR EN L'ÀMBIT	
Compromís (ètic?)	capacitat crítica i autocrítica	Identificació de les capacitats i limitacions pròpies	O1 O2 O3 O4 O5
		Sentit crític	O1 O2 O3 O4 O5
	capacitat de conèixer i aplicar el codi deontològic	Principis deontològics	O1 O2 O3 O4 O5
Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat	responsabilitat	Responsabilitat	O1 O2 O3 O4 O5
	capacitat d'anàlisi, síntesi, visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica	Reflexió-acció (aplicació dels coneixements teòrics i pràctics)	O1 O2 O3 O4 O5
	capacitat de prendre decisions i adaptació a situacions noves	Presa de decisions a partir de l'autonomia i la iniciativa	O1 O2 O3 O4 O5
		Tolerància a la pressió i frustració	O1 O2 O3 O4 O5
Capacitat comunicativa	capacitat de gestió del fracàs, de control de l'estrès i de situacions de crisi		
	capacitat per comprendre i expressar-se oralment i per escrit dominant el llenguatge especialitzat	Gestió d'informació (discriminar, concretar, conèixer la documentació de registres...)	O1 O2 O3 O4 O5
	capacitat de buscar, utilitzar i integrar la informació	Comunicació amb els usuaris i amb els professionals	O1 O2 O3 O4 O5
Treball en equip		Relació adequada amb el col·lectiu propi de les pràctiques	O1 O2 O3 O4 O5
	capacitat de comunicació interpersonal positiva		
	capacitat de col·laborar amb els altres i de contribuir a un projecte comú	Coordinació, treball en equip i en xarxa	O1 O2 O3 O4 O5
	capacitat de col·laborar en equips interdisciplinaris i en equips multiculturals	Coneixement de les prestacions i ofertes professionals dels diversos serveis	O1 O2 O3 O4 O5
		Treballar en equip i en xarxa	O1 O2 O3 O4 O5
	Reflexió sobre la pròpia acció	O1 O2 O3 O4 O5	

ACTIVITAT 2. Un cop iniciat el pràcticum, marca el nivell d'assoliment de les competències

CONTINGUTS FORMATIUS QUE ES PODEN APLICAR EN L'ÀMBIT		
Competències específiques	- Funcions de l'educador social en l'àmbit	O1 O2 O3 O4 O5
	- Coneixement de l'àmbit	O1 O2 O3 O4 O5
	- Coneixement del servei	O1 O2 O3 O4 O5
	- Coneixement dels recursos i agents externs i valoració de la seva idoneïtat	O1 O2 O3 O4 O5
	- Intervenció directa	O1 O2 O3 O4 O5
	- Flexibilitat	O1 O2 O3 O4 O5
	- Saber fer l'acompanyament d'un cas	O1 O2 O3 O4 O5
	- Dinamització d'activitats	O1 O2 O3 O4 O5
	- Saber fer projectes, programacions, memòries i informacions de registre o difusió	O1 O2 O3 O4 O5
	- Saber elaborar una proposta de millora	O1 O2 O3 O4 O5
	- Planificació: plans d'intervenció, projectes i programes	O1 O2 O3 O4 O5
	- Saber elaborar documents de registre i seguiment	O1 O2 O3 O4 O5

CONTINGUTS FORMATIUS QUE ES PODEN APLICAR EN L'ÀMBIT		
Competències Transversals	- Identificar les capacitats i limitacions pròpies	O1 O2 O3 O4 O5
	- Sentit crític	O1 O2 O3 O4 O5
	- Capacitat d'aplicar el codi deontològic	O1 O2 O3 O4 O5
	- Responsabilitat	O1 O2 O3 O4 O5
	- Tolerància a la pressió i frustració	O1 O2 O3 O4 O5
	- Aplicació dels coneixements en la pràctica	O1 O2 O3 O4 O5
	- Capacitat de presa de decisions a partir de l'autonomia i la iniciativa	O1 O2 O3 O4 O5
	- Gestió d'informació discriminar, concretar, conèixer la documentació de registres...	O1 O2 O3 O4 O5
	- Saber comunicar-se amb els usuaris i amb els professionals	O1 O2 O3 O4 O5
	- Mantenir una relació adequada amb el col·lectiu propi de les pràctiques	O1 O2 O3 O4 O5
	- Coordinació, treball en equip i en Xarxa	O1 O2 O3 O4 O5
	- Coneixement de les prestacions i ofertes professionals dels diversos serveis	O1 O2 O3 O4 O5
	- Saber treballar en equip i en xarxa	O1 O2 O3 O4 O5

ACTIVITAT 3 Marcar el nivell d'assoliment de les competències al final del pràcticum

CONTINGUTS FORMATIUS QUE ES PODEN APLICAR EN L'ÀMBIT					
Funcions de l'educador social en l'àmbit	O1	O2	O3	O4	O5
Coneixement de l'àmbit	O1	O2	O3	O4	O5
Coneixement del servei	O1	O2	O3	O4	O5
Coneixement dels recursos i agents externs i valoració de la seva idoneïtat	O1	O2	O3	O4	O5
Intervenció directa	O1	O2	O3	O4	O5
Flexibilitat	O1	O2	O3	O4	O5
Saber fer l'acompanyament d'un cas	O1	O2	O3	O4	O5
Dinamització d'activitats	O1	O2	O3	O4	O5
Saber fer projectes, programacions, memòries i informacions de registre o difusió	O1	O2	O3	O4	O5
Saber elaborar una proposta de millora	O1	O2	O3	O4	O5
Planificació: plans d'intervenció, projectes i programes	O1	O2	O3	O4	O5
Saber elaborar documents de registre i seguiment	O1	O2	O3	O4	O5

COMPETÈNCIES INTERMÈDIES					
Identificar les capacitats i limitacions pròpies	O1	O2	O3	O4	O5
Sentit crític	O1	O2	O3	O4	O5
Capacitat d'aplicar el codi deontològic	O1	O2	O3	O4	O5
Responsabilitat	O1	O2	O3	O4	O5
Aplicació dels coneixements a la pràctica	O1	O2	O3	O4	O5
Capacitat de presa de decisions a partir de l'autonomia i la iniciativa	O1	O2	O3	O4	O5
Tolerància a la pressió i frustració	O1	O2	O3	O4	O5
Gestió d'informació discriminar, concretar, conèixer la documentació de registres...	O1	O2	O3	O4	O5
Saber comunicar-se amb els usuaris i amb els professionals	O1	O2	O3	O4	O5
Mantenir una relació adequada amb el col·lectiu propi de les pràctiques	O1	O2	O3	O4	O5
Coordinació, treball en equip, treball en xarxa	O1	O2	O3	O4	O5
Coneixement de les prestacions i ofertes professionals dels diversos serveis	O1	O2	O3	O4	O5
Saber treballar en equip i en xarxa	O1	O2	O3	O4	O5
Reflexió sobre la pròpia acció	O1	O2	O3	O4	O5

4. L'APRENTATGE AUTÒNOM I SEMIDIRIGIT

- 4.1 Els dos moments del procés formatiu del pràcticum i la integració de competències
- 4.2 El diari de camp
- 4.3 Eines: anàlisi de la documentació, observació, reflexió en l'acció, sistematització de la pràctica
- 4.4. El treball personal. Planificació. Treball formatiu (Memòria)

El producte final de les teves pràctiques és una memòria. Aquesta l'aniràs construint a partir de l'aprenentatge semidirigit amb:

- les indicacions, suggeriments, reflexions... que trobaràs en els seminaris i en les tutories individualitzades amb el teu tutor-UB
- les indicacions, suggeriments, reflexions... que et farà el teu tutor-centre durant el teu dia a dia en el centre i en les tutories.

Per tant, aniràs integrant els coneixements, habilitats i actituds treballats en els seminaris i en les pràctiques al centre. Aquest serà el teu aprenentatge autònom.

4.1 Els dos moments del procés formatiu del pràcticum i la integració de competències

Les pràctiques en el centre tenen dos grans moments: l'anàlisi de la realitat i la intervenció socioeducativa que es concreta, si és possible, en el projecte de millora.

a) Anàlisi de la realitat

Has disposat del primer període de les pràctiques per aconseguir una mirada crítica i analítica de la realitat escollida en què desenvoluparàs les teves competències. Aquesta mirada ha de recaure sobre la complexitat de:

- la realitat del centre: rutina, dinamisme, organització, funcionament
- l'entorn i les seves relacions: el territori, els serveis, els professionals i, el treball en xarxa
- les persones ateses
- el perfil professional de l'educador o educadora social: funcions i responsabilitats
- la intervenció socioeducativa: claus del procés, límits, relació educativa

Amb les indicacions de la teva tutora o tutor del centre i els seminaris has pogut anar construint la realitat en la que estàs immers o immersa. La finalitat és poder anar convertint la informació en coneixement i aprofundiment de la realitat del centre i els seus principals agents a fi que, de manera progressiva, ho vagis plasmant en el meu treball formatiu (la novel·la).

«Sobretot la meua tutora (tant del centre com de la universitat) és la que m'ha ajudat a saber mirar i/o observar. També m'està ajudant el meu treball com a educadora al barri de Sant Roc en un projecte educatiu. Aquest aprenentatge s'ha desenvolupat conjuntament amb el de saber observar, i ho ha anat millorant en el meu procés de pràctiques perquè gràcies a això he pogut aprendre moltes coses del funcionament de la casa i de com treballen les educadores fins i tot de les dones.» (E5, 2)

b) La intervenció socioeducativa i el projecte de millora

Una vegada copsada i analitzada aquesta realitat, sempre amb l'ajuda de la tutora o tutor-centre, dels altres professionals del centre i del tutor o tutora-UB, pots començar a planificar l'acció. Tu ets el protagonista principal sent, per tant, el responsable d'establir ponts entre les potencialitats i les febleses dels espais formatius.

Després dels primers dos mesos de pràctiques, ja has aconseguit un cert nivell d'integració que permet al tutor o tutora-centre oferir-te espais d'exercici professional més autònom i començar a pensar en el projecte de millora.

El projecte de millora és una possibilitat per crear una proposta a desenvolupar en un determinat marc institucional.

4.2 El diari de camp

Què és un diari de camp?

Un diari de camp o qualsevol altra eina de registre et serà molt útil ja que és la base de la qual extraurà els elements de la reflexió: de la teua pràctica diària, del teu posicionament com a futur educador o educadora social, la teua maduració personal, la sistematització del teu treball personal i, finalment, per a l'avaluació.

La importància del diari queda reflectida en la veu dels tutors-centre:

«Donar eines de seguiment diari/setmanal: un exemple d'aquestes poden ser els llibres de pràctiques que, tot i que l'alumne faci un diari de camp, són una manera de fer constància del treball realitzat durant la jornada o durant la setmana, amb l'objectiu que l'alumne expressi les seves sensacions durant aquestes. També és una manera de potenciar l'autonomia de l'alumne amb vista a fomentar un esperit crític i reflexiu de la seva tasca diària o setmanal, i per acabar, una eina fonamental per veure la seva avaluació a llarg termini amb la comparació de les primeres setmanes amb les últimes, a mode de reflexió final de tot el que comporta el període total de pràctiques d'educació social.» (gE4 lín. 18-24)

Però també, l'estudiantat hi veieu la seva utilitat:

«creo que resulta muy conveniente ANOTAR nuestro día a día en las prácticas en el DIARIO DE CAMPO. Ya que muchas de esas pequeñas cosas que observamos en el centro se nos van olvidando con el tiempo [...] y llevar al día el diario de campo facilitará mucho el trabajo a la hora de realizar la memoria.» (fE3 lín. 75-80)

«Que el diari és molt important, perquè encara que no ho sembli, les experiències del dia a dia s'obliden.» (gE2 lín. 10-11)

A més a més, l'estudiantat no només apunta la utilitat sinó l'evolució del diari de camp, de com va canviant a mesura que es desenvolupen les pràctiques.

«És molt probable que les primeres pàgines del vostre diari personal siguin molt extenses i estiguin plenes de descripció, és normal, us esteu situant. El problema és que amb el temps, us quedeu només amb això. [...] El meu consell és que hi escriviu tot el que us vingui de gust i tot el que cregueu important.» (fE1 lín. 26-32)

4.3 Eines: anàlisi de la documentació, observació, reflexió en l'acció, sistematització de la pràctica

Tens al teu abast diferents eines que t'ajudaran en el teu treball personal de construcció com a professional.

a) Anàlisi de la documentació

L'anàlisi de la documentació del centre em proporciona informació sobre:

- el funcionament de l'entitat o la institució,
- el sistema de gestió, les dependències del centre o servei,
- el projecte educatiu de centre,
- el reglament de règim interior i/o la normativa de funcionament,
- la documentació,
- la utilització dels diversos espais i materials,
- els perfils professionals,
- el perfil de l'educador/a social en el centre i les seves funcions
- el perfil de població que atén el servei, etc.

«creo conveniente una labor previa de DOCUMENTACIÓN del alumno acerca del ámbito y del centro. De manera que os ayude a situaros en el contexto de vuestro centro. Esto os dará una idea de qué es lo que os podéis encontrar al llegar a vuestro centro de prácticas, de manera que vuestros miedos e inseguridades se vayan disipando.» (fE3 lín. 21-25)

«Quantes més nocions tingueu sobre l'àmbit i el context, més còmodament us situareu. Això sí, recordeu: la bibliografia us l'anirà passant el vostre tutor/a des del principi i al llarg de les pràctiques. És molt important, per això no dubteu en demanar-n'hi més o buscar-ne pel vostre compte si us ve de gust o us interessa.» (fE1 lín. 11-15)

«Mediante la observación seremos capaces de conocer mejor el funcionamiento del centro y las funciones profesionales de nuestro tutor.» (fE3 lín. 47-49)

«Al principi , podeu pensar que hi ha un excés d'informació, però al cap d'unes setmanes la classifiqueu i interioritzareu amb molta agilitat. Aproveiteu aquest privilegi que se us brinda com a estudiants en pràctiques i del que no tindríeu ocasió si entréssiu directament a formar part de l'equip educatiu » (fE1 lín. 20-24)

b) Observació

Entenem l'observació com una observació activa i directa que va des del aspectes més generals als més concrets i precisos.

«Aprender a observar perquè molts cops mires però no t'adones de que el que estàs veient o escoltant et diu moltes coses de la persona.» (E5,1)

L'observació és una competència que probablement ja la tens, però que en les pràctiques li dones més valor.

«Té gracia, però a mi sempre m'ha agradat observar com són els demés, que fan, com ho fan, perquè ho fan, etc... És a dir, que no és una cosa nova per mi, però les pràctiques sí que m'han servit per adonar-me'n de que és molt important i de que té un gran valor. S'ha de tenir paciència.» (E5, 1)

L'observació necessita de la reflexió. Utilitzaràs l'observació per analitzar la realitat i analitzaràs mitjançant l'observació les actuacions del teu tutor-centre. El modelatge és un dels principals potenciadors d'aprenentatge i de les competències.

«para desarrollar esta competencia crítica y sobretodo autocrítica ha sido fruto de mis propias reflexiones y de la labor de mi tutora como referente.» (E3,1b)

«Doncs la veritat es que en aquest cas, les competències no les tenia desenvolupades, tenia una idea predeterminada del funcionament, però no gaire objectiva. En el centre he adquirit no crítica, o donar per suposat com funcionen certes coses, sense tindrà tota la informació, també he après a observar detingudament sobretot donant valor a petits detalls que semblen i insignificants però son ineludibles.» (E6, 4a)

c) La reflexió de l'exercici professional per a la millora personal

La reflexió en l'acció o en l'exercici professional s'erigeix com una de les metodologies més adients per al desenvolupament de les teves competències de l'estudiant. Seguint el procés formatiu, aquesta reflexió ha de recaure primer sobre la complexitat de la realitat i després sobre la intervenció socioeducativa i el projecte de millora.

Aquesta reflexió en l'acció t'ha de permetre qüestionar-te i ajudar-te en el teu desenvolupament de les competències professionals. Per això, el tutor-centre i el tutor-UB propiciaran aquests espais de reflexió personal a través de l'aportació d'elements tècnics que t'ajudaran a connectar amb la realitat. La reflexió es promou a partir de la relació de confiança desenvolupada en la interacció personal i grupal.

Has utilitzat la reflexió en l'acció. Has analitzat i reflexionat sobre l'observació directa que has fet en el centre i sobre la lectura de la documentació. També has fet aquest exercici sobre la intervenció socioeducativa, tant de les actuacions del tutor-centre com de les teves. En els seminaris de la Universitat, la teva tutora-UB i en els espais de tutoria del centre, el tutor-centre t'han anat oferint elements i pautes per realitzar aquesta anàlisi i el tractament de la informació.

La principal eina que tens per seguir la reflexió en l'acció és el diari de camp. És important treballar-lo amb continuïtat.

d) La sistematització de la pràctica en el marc d'una realitat complexa

L'eina de registre, el diari de camp, serveix, també, per a la sistematització de la teva pràctica. La sistematització permet visualitzar i endreçar des de la complexitat tot el que estàs vivint i sentint i el teu procés del pràcticum.

Aquesta sistematització quedarà reflectida en la memòria que presentaràs al finalitzar el teu període de pràctiques. És el moment d'integrar tots els elements d'aquesta realitat complexa.

La sistematització permet tancar un primer cicle de «la reflexió en l'acció»; exercici bàsic en una professió que necessita reflexionar en el dia a dia institucional de forma

acurada i també requereix d'una mirada externa. Aquesta mirada cap a fora podria aportar idees noves per a la pràctica.

4.4. El treball personal. Planificació. Treball formatiu

Tu ets el protagonista de les pràctiques. Per tant, el treball personal, el teu aprenentatge autònom és imprescindible.

«Por otro lado, yo también he tenido que realizar un trabajo personal para un mayor conocimiento.» (E3,4b)

El treball personal de l'estudiant, juntament amb les orientacions del tutor-centre i del tutor-UB, és anar conceptualitzant els espais del pràcticum. La reflexió en l'acció permet a l'estudiant veure la seva evolució en aquests espais i autoexplorar-se en l'acció.

«Considero como elemento clave en la transferencia de los aprendizajes la REFLEXIÓN y ANÁLISIS personal. Durante vuestro proceso de prácticas seréis testigos de muchos acontecimientos, de muchas vivencias, de muchas historias... por eso, yo aconsejo no quedarse en la superficialidad, interiorizándolas sin más. Sino reflexionar y analizarlas para obtener una mirada más amplia y una opinión.» (fE3 lín. 63-67)

És important la planificació del vostre temps per poder gaudir d'unes bones pràctiques. Per tant, cal porta el treball al dia per no arribar al final del procés sense haver tingut temps de la integració els aprenentatges, de la reflexió en l'acció i de la sistematització.

«Que intentin organizar-se la setmana perquè a tercer hi ha força feina a més de les hores que s'inverteixen en el centre de pràctiques.» (gE2 lín. 6-7)

L'elaboació del treball (com si fos una novel·la)

A continuació presentem unes orientacions per l'elaboració del treball. El document que es lliurarà per l'avaluació, ha de ser el resultat d'un procés d'immersió a una realitat social, a un context institucional concret i a unes pràctiques professionals generadores d'aprenentatges i de competències adquirides. L'escriptura i narració del procés de coneixement, reflexió i anàlisi ha de venir acompanyat d'una revisió, anàlisi i formulació de propostes d'un programa, projecte, acció que es dugui a terme al centre on tenen lloc les pràctiques.

El diari de camp és l'eina per excel·lència que acompanya el procés formatiu; és com un bloc de notes on registrar allò que es viu, allò que un observa, pensa, comparteix, analitza, interrelaciona etc... en definitiva, és l'instrument que permetrà redactar els apartats del treball.

Els seminaris amb el tutor/a ub són l'espai on s'interrelaciona la pràctica amb la teoria, on de l'acció se'n genera reflexió, i d'aquesta s'estableix els diferents saber. És, també, un dels espais on es posen en joc les competències professionals i una possibilitat per alimentar i retroalimentar el procés formatiu que es fa.

Però com ens l'imaginem? Imagina't que has d'escriure una novel·la, un assaig, un llibre. Pensa un títol (potser que resumeixi allò més important que has après), configura els diferents capítols, estableix un itinerari, i per què no, incloguem-hi el prefaci (l'elecció de les pràctiques, àmbits, motivacions, expectatives, competències inicials) i l'epíleg (l'elecció, revisió i anàlisi del projecte, programa o acció que hagi escollit).

A continuació presentem un llistat de possibles preguntes que et permetin elaborar el teu llibre. Són interrogants que ben segur que t'has formulat, d'altres que no hi

apareixen també hi tindrien cabuda, i en definitiva el que et plantejem és que sigui a partir d'interrogants, d'inquietuds personals relacionades amb el saber de la pràctica socioeducativa, que redactis els diferents capítols.

No es tracta que les responguis al peu de la lletra, sinó que són preguntes desencadenants que poden ajudar-te en la redacció. Una de les qüestions centrals en el grau i per tant també en les pràctiques és el desenvolupament i la formació en competències professionals. Per tant cal que en la redacció del teu treball hi puguis aprofundir i n' evidenciïs els aprenentatges i les estratègies que has utilitzat.

Interrogants * (veure possible llistat)	Evidències de l'aprenentatge (què has llegit i perquè? Has observat? Què has observat i perquè? Has fet una enquesta? Quina enquesta? A qui? En quina finalitat? Has fet un DAFO?	Competències que des del teu punt de vista has treballat (anomenar-les i explicar-les. Quines? Les del pla docent? Les del grau?)	Estratègies per millorar les competències i els aprenentatges (durant i final de les pràctiques)
Alguns possibles Interrogants			
Per què has triat aquest àmbit de pràctiques? Què en saps? Què vols saber? Com t'apropes a aquest àmbit?	Quina és la concepció de l'educació i intervenció educativa en el centre on fas les pràctiques? (model educatiu) La teva concepció particular.	Quina és la realitat social que envolta la pràctica? Quines són les característiques de la població amb qui treballes? Quina informació/coneixement necessites per "intervenir"?	Quines són les funcions d'un educador/a social en el lloc on faig les pràctiques. Reflexió i anàlisi de les seves funcions sota la teva mirada. ....
Quines tasques diàries realitza? La responsabilitat com educador/a social. El compromís i la implicació. Amb quins professionals treballa?	Quines són les capacitats, competències i habilitats que em semblen necessàries per treballar en aquest context socioeducatiu? Per què?	Com puc parlar dels sabers de l'educador/a social des de la perspectiva dels: sabers fer, saber ser i saber estar. (quins coneixements, procediments, quines actituds..)	Com es posa en joc la dimensió ètica/deontològica en la pràctica professional de la institució? ....

<p>Quines funcions tenen els altres professionals? Com fomentar el treball en xarxa? .....</p>			
<p>Què en puc dir de les persones ateses en el recurs on faig les pràctiques? Qui són? Què els passa?</p>	<p>Com esdevenen protagonistes del seu propi projecte vital i educatiu? Entre les necessitats i dificultats i la descoberta i treball pels interessos personals.....</p>	<p>Altres .</p>	

VALORACIÓ DELS CONTIGUNTS D'AQUESTA SECCIÓ DEL QUADERN

BLOC III . ESPAI UB. EL MEU APRENTATGE INTEGRADOR

---

5. LA INCORPORACIÓ AL MEU SEMINARI

---

5. LA INCORPORACIÓ AL MEU SEMINARI A LA UB

- 5.1. La primera trobada
- 5.2. Què és el seminari? Com treballem?
- 5.3. Els meus companys de seminari, junts aprendrem moltes coses: intercanvi d'experiències i construcció de coneixements
- 5.4. Què està passant? Com puc intervenir?: Reflexió en l'acció.
- 5.5. Pensant i repensant la transferència de competències.
- 5.6. On estic, on vull estar i com puc arribar: Autoavaluació i autoregulació.
- 5.7. I les tutories: Diàleg constructiu per atendre les necessitats individuals

En el marc del procés de formació de les pràctiques, el **Seminari** és un espai de reflexió-deliberació sobre la pràctica i els continguts formatius que emergeixen en l'exercici professional. La seva finalitat és afavorir la reconstrucció del coneixement professional i oferir recursos per la construcció de la identitat professional a partir de la transferència de competències en l'acció.

És per excel·lència, un espai pel treball cooperatiu i en xarxa entre els participants. Un espai que vol, des de la simulació del treball interprofessional, avançar en l'anàlisi de la pràctica i en la recerca d'elements optimitzadors de la mateixa, sense descuidar l'acompanyament a l'estudiant en l'autoreflexió de l'exercici professional.

Els seminaris no són un espai substitutori de les tutories individualitzades. Tots dos són espais complementaris, que estan en relació i que es retroalimenten. Els seminaris són un laboratori de pensament col·lectiu per l'establiment de les bases consensuades per la intervenció i per la reflexió com a estratègia de la millora de la pràctica de diferents realitats on intervenen diferents professionals amb la màxima que cada participant identifiqui i construeixi els seus referents.

5.1 La primera trobada

Has conegut el teu tutor o tutora-UB en la trobada general al setembre en la que se t'ha donat els convenis generals.

Aquesta trobada té una primera part organitzativa:

- aclarir com i quan posar-te en contacte amb el centre
- aclarir el començament de les pràctiques en el centre i el nombre d'hores a realitzar

- negociar amb la tutora-UB: calendari de sessions, horari, lloc de trobada
- conèixer els horaris de tutoria de la meva tutora-UB.

És important ressaltar el compliment de les responsabilitats de l'estudiant amb el funcionament intern del servei. Són les competències mínimes que es demanen en qualsevol feina.

«Assumeix encàrrecs, horaris, etc.» (GT15)

La segona part ja començarem a treballar i posarem l'èmfasi en el tema de les representacions de les pràctiques: Què espero de les pràctiques? Quines són les meves expectatives? Quines són les meves pors?

5.2 Què és el seminari? Com treballem?

Els seminaris mai són iguals i no podem pretendre ser sempre igual, cada curs i cada grup aporten elements propis i particulars que fan que la relació educativa sigui única i irreplicable; que els continguts que es construeixin són aquells que el grup, i cada integrant, aporten i tenen sentit per la seva evolució; que les propostes educatives i formatives siguin les que es deriven del capital humà integrant del grup;... Els seminaris són un mar d'oportunitats i reptes que permetran a cada estudiant aprofitar el que allà emergeix a partir de les seves necessitats, interessos, bagatge i disposicions. Per això, és necessari que cada participant, cada estudiant, decideixi conscientment quin grau de implicació i dedicació està disposat a tenir. Hi ha uns mínims establerts per garantir l'aprenentatge però els màxims dependran de cada un d'ells i elles. Aquesta és una altra de les particularitats del seminari pel qual té un valor especial.

En el primer seminari el supervisor, juntament amb tu i els teus companys i companyes, establireu les claus de funcionament d'aquest espai formatiu. Després d'aquesta primera sessió, o potser a la segona, has de poder tenir resposta als següents interrogants:

- Els seminaris, què és? Entenc que el seminari és ...
- Com treballarem? Com ens organitzem?
- Quina relació hi ha entre el què passa en el centre amb el seminari?

Aquest curs, n'hi ha d'haver un mínim de 15 seminaris. També has de recordar les següents dates que estan vinculades amb els seminaris i al teu treball personal:

- Lliurament de la primera part del treball de les pràctiques.
- Sessió i/o tutories de devolució
- Lliurament de tot el treball de les pràctiques.
- Quina relació hi ha entre el què passa en el centre amb el seminari?

En els primers seminaris no podràs tenir una idea del que són ni de com funciona, has de poder ser pacient i confiar que el que allà passarà té un sentit i un significat per la teva formació. A mida que vagin avançant els seminaris aniràs descobrint i resignificant que són, quina funció tenen en el marc de la teva formació, quina és la metodologia de treball, quins aprenentatges estàs adquirint... El concepte de seminari anirà variant en funció de la seva evolució i del significat que també tu el vulguis

donar. Tot i això, és important que puguis anar-te qüestionant què és, què aprèn, què voldria aprendre,.... i sobretot que pensis que allò que passa en el sí del seminari és una responsabilitat compartida per tots els participants, per tant és molt important les teves aportacions i disponibilitat a aprendre. Tots i totes som responsables dels aprenentatges que fem en el sí dels seminaris. No dubtis mai de dir el que penses i sents, la teva participació afavorirà a què emergeixin coneixements i aprenentatges de qualitat.

«Així mateix, és important que el ritme i els continguts dels seminaris puguin ser negociats amb el professor/a, per tal que aquestes sessions acabin responent als vostres interessos i necessitats.» (FE1 lin. 70-72)

5.3 Els meus companys de seminari, junts aprendrem moltes coses: intercanvi d'experiències i construcció de coneixements

«Es importante aprovechar los espacios de relación que suponen los seminarios, ya que en ellos se comparten las experiencias que cada uno de vosotros tiene durante sus prácticas [...] Es importante también el papel del tutor de los seminarios que os puede ayudar a llevar mejor vuestro proceso de prácticas y orientaros respecto a ellas o a la memoria.» (FE3 lin. 83-91)

Una de les riqueses del seminari són els seus participants, estudiants i tutor/a-UB. Tots junts configuraran-donaran vida al seminari. Ho dèiem en la presentació, i ens refermem, no hi ha dos seminaris iguals i no volem que hi hagi dos seminaris iguals. És un espai formatiu que, per treballar continguts compartits i altres específics dels àmbits i/o de les realitats dels territoris, es configura a partir de la relació educativa que estableixin els seus participants. Per tant, hi hauran de decidir i acordar que volen fer i ser de forma implícita o explícita, individual o col·lectiva. Creiem que una bona opció és definir-ho de forma explícita i intencional i de forma col·lectiva.

Una vegada dit això, podríem tancar aquest bloc de continguts i fins i tot el quadern doncs podria semblar que no té sentit. Nosaltres defensem l'autonomia de cada seminari, però volem veïllar perquè des d'aquesta s'assoleixin les competències proposades en el marc de l'assignatura.

Cada un dels participants del seminari tindrà una vivència pròpia i personalitzada del seu procés formatiu de les pràctiques. També, les condicions en que cada un de vosaltres desenvolupareu les pràctiques seran úniques i específiques, doncs cada territori, centre, equip de professional i tutor, i cada col·lectiu serà el que és i la suma d'aquestes particularitats donarà una vivència diferenciada. Però tot això és una oportunitat i és la riquesa del seminari, doncs a partir d'aquest format de reunió de professionals intercanviareu experiències i serà a partir d'elles que emergiran els continguts formatius que seran posats a l'abast de tots i de totes. Entenem també que en la pràctica professional l'intercanvi d'experiències, la col·lectivització del coneixement, és un valor afegit doncs és un tret de qualitat.

Voldria dir-vos que en el marc de seminari, al compartir experiències podrà semblar què hi ha algun company que té millors condicions per aprendre i per desenvolupar les pràctiques. Aquest pensament, tot i que lícit, creiem que provoca una sensació de "derrota" que no afavoreix la implicació activa perquè les condicions de desenvolupament no sobrevinguin a les oportunitats d'aprenentatge que tu tens i que tus pots generar. Si apareix la sensació de derrota, de malestar o d'altres, no dubtis en

fer-ho saber al teu supervisor per analitzar-ho junts i planificar conjuntament possibles respostes per modificar aquesta situació.

Els seminaris han de poder ser un espai d'exposició d'experiències. És molt important que entre seminari i seminari, mitjançant el diari, prengueu nota d'aquells elements de la pràctica, d'aquelles reflexions o contradiccions que han emergit... perquè no perdeu la informació per la següent sessió de seminari. La mirada a la pràctica anirà perfeccionant-se, prenen profunditat i sobretot abordant tota la seva complexitat.

"Dependran de la persona que us toqui, però en la mesura del possible, insistiu en fer de dues a tres tutories per semestre, us ajudarà a situar-vos i us donarà seguretat i base per a explorar en les vostres pràctiques." (fE1 lin. 84-86)

"Que l'exposició de casos és molt interessant i els pot ajudar als plantejament de conflictes a veure vies alternatives de plantejament i descobriment de possibles solucions." (gE2 lin. 19-21)

Tu i els teus companys, teniu oportunitats diferents i abordeu la realitat educativa de forma diferent per tot i això és important que us mostreu com sou per poder permetre que els altres aprenguin de vosaltres i vosaltres pugueu aprendre d'elles. D'aquesta manera us anireu provocant i "estimulant" perquè avanceu en la construcció de la vostra identitat professional.

- Què puc aportar en el seminari?
- Aquesta experiència pot enriquir als altres? Davant d'aquesta situació com haurien actuar els meus companys?
- Aquesta informació o documentació pot ser interessant per tots?
- Això que explica Edurne, també m'ha passat a mi i jo el que vaig fer i com em vaig sentir va ser... i ara crec que ...
- Aquests continguts que hem treballat en el seminari, haig de veure quina forma tenen o com es donen en l'acció ....

5.4 Què està passant? Com puc intervenir?: Reflexió en l'acció.

El programa de continguts del pràcticum tenen uns elements procedents de la pràctica i altres que tenen relació amb la capacitat de dissenyar, planificar i desenvolupar una proposta d'intervenció concreta. Així com hi ha un nombre important de continguts que no estan programats i que estan en relació amb les vivències dels estudiants en l'espai de les pràctiques. És un espai on la reflexió de l'acció per l'acció és la clau de la transferència de competències. Els continguts d'aquest espai formatiu procedeixen majoritàriament de la pràctica i serà l'estudiant el/la principal responsable d'aportar-los i posar-los a disposició dels seus companys. Així, l'estudiant serà qui inevitablement haurà de significar els continguts posats en relació i integrar-los en el marc de la matriu de pensament que ha elaborat a partir del seu bagatge personal, de la seva formació teòrico-pràctica i a partir de l'experiència que anirà acumulant en l'espai d'elles pràctiques formatives en el centre. Evidentment el supervisor serà responsable de posar-los en relació amb els coneixements propis dels estudis, donar-los solidesa i rigor. La funció del supervisor en el marc del seminari és de facilitador de la relació educativa on des de cada intrasubjectivitat s'assolirà una intersubjectivitat col·lectiva que permetrà establir tot allò que es comparteix com a professionals. Però a la vegada el supervisor ha de facilitar que cada participant del

seminari estigui immers en un procés permanent de reflexió des de i per l'acció que li permetin la interiorització dels referents professionals.

5.5 Pensant i repensant la transferència de competències.

El seminari et permetrà pensar i repensar les teves competències, com evolucionen, quins canvis han hagut, com pots millora una competència.... Aquest espai també t'ha de permetre compartir el teu creixement personal i per tant, compartir les competències transversals. De fet, aquestes són les que com estudiants, més les viviu.

La competència emocional és una d'aquestes transversals que la viviu de molt a prop. I heu d'aprendre, per exemple a tolerar les emocions, a posar límits amb la població atesa i a separar la vida professional de la personal.

«De la mateixa manera que hem de tenir molta empatia per tal de treballar en el camp de l'educació social, hem de saber separar la nostra vida professional de la social, sense tenir cap relació extraprofessional amb els educands o la població usuària del centre, per tal de no confondre'ls.» (E4, 5a)

Per tant, molt probablement alguna situació us ha afectat. Potser ja l'heu comentat amb el/la vostre tutor/a-centre però també és desitjable que la compartiu en el seminari. Créixer en aquesta competència significa poder identificar quines són les millors respostes a la situació.

Una situació a treballar en el seminari fa referència a les competències del perfil professional que poden ser difícils de posar en joc en alguns dels àmbits del pràcticum. Pot passar per exemple en la implementació del projecte de millora

«El NO poder intervenir pràcticament en cap acció educativa ha fet que ampliés el meu radar d'observació, però sobretot la meua capacitat d'esperar. He de dir que al principi m'impacientava, però gràcies a les dues tutores, encara que en aquest cas més la del centre, he après i assimilat que en aquesta professió una de les paraules més importants és el temps.» (E5, 1)

«La participación no es igual de posible en todos los ámbitos, pero aún así recomiendo participar al máximo en la medida de lo posible, ya que la participación hace que nos "veamos" como profesionales y esto ayuda a construir nuestra propia identidad profesional. [...] Lo cual ayudará a poder reflexionar sobre nuestra práctica e intentar mejorarla.» (fE3 lín. 55-61)

5.6 On estic, on vull estar i com puc arribar: Autoavaluació i autoregulació.

Totes les persones vinculades al pràcticum, tots els agents, hem anat canviant i no només l'estudiant. Ara bé, l'estudiant ja que ha estat i és el protagonista experimenta un canvi molt més visible. En aquest sentit, un dels aprenentatges fets és l'adaptació a les situacions, especialment, les del centre del pràcticum. L'adaptació porta a l'estudiant a canviar i a situar-se amb i des d'una altra mirada. És un aprenentatge bàsic en un món com el de l'educació social en què les necessitats són molt diverses i canviant.

«Tant com estudiants en pràctiques com a professionals, sabeu que cal anar construint-se o adaptant les respostes al canvi de les circumstàncies.» (fE1 lín. 61-62)

5.7 I les tutories: Diàleg constructiu per atendre les necessitats individuals

El tutor-UB, com docent d'una assignatura té uns horaris de tutoria en el seu despatx. És una bona oportunitat i espai per refermar la relació educativa establerta entre tutor-UB i estudiant. Però, també permet atendre les teves necessitats individuals i a través d'un diàleg constructiu trobaràs la manera de satisfer-les.

«Dependran de la persona que us toqui, però en la mesura del possible, insistiu en fer de dues a tres tutories per semestre, us ajudarà a situar-vos i us donarà seguretat i base per a explorar en les vostres pràctiques.» (fE1 lín. 84-86)

VALORACIÓ DELS CONTIGUNTS D'AQUESTA SECCIÓ DEL QUADERN

BLOC IV . ESPAI CENTRE. EL MEU APRENTATGE PROFESSIONAL

6. COMENÇA LA FORMACIÓ PRÀCTICA EN EL SÍ DEL CENTRE
  7. IMMERSIÓ EN L'EXERCICI PROFESSIONAL: REFLEXIONAR I INTERVENIR
-

6. COMENÇA LA FORMACIÓ PRÀCTICA EN EL SÍ DEL CENTRE

- 6.1 Un primer contacte per coneixe'ns
- La primera trobada amb el centre. Les presentacions. Qui som?
  - Quin és el marc de referència per la intervenció? Documentació
  - Com quedem? Planificació de la posada en marxa. Calendari i horari
- 6.2 L'acollida en el centre
- El centre: una realitat complexa i densa
  - A voltes de l'entorn: El territori, els seus ciutadans i els protagonistes de la intervenció socioeducativa
  - El tutor, els professionals i l'equip.
  - El projecte d'intervenció: marc de referència i d'intervenció
  - Reconstruint expectatives i construint referents per la intervenció. Reflexió al voltant dels primers elements que configuren una realitat ajustada.
- 6.3 Després de trenta dies al centre.
- Coneixedor de la realitat: rutina, dinamisme i organització del centre.
  - El perfil de l'educador social en el centre: tutor i altres professionals
  - On està el meu lloc? Què m'interessa? I què puc aportar?
  - Planifiquem la meva formació pràctica: reptes, tasques i projecte?

L'inici de la formació pràctica al centre és un període que marcarà la teva adaptació. Comença amb una primera trobada al centre amb el teu tutor o tutora per planificar la posada en marxa de les pràctiques. A vegades, aquest primer contacte es realitza el primer dia que comences. Sigui una situació o l'altre, en poques hores viuràs moltes experiències que les hauràs d'anar posant en el seu lloc. Els primers dies, et pots sentir superat per la situació, ple de dubtes

Però arribarà, al final del primer mes i hauràs adquirit coneixement de la realitat de l'àmbit, del centre, de l'entorn i començaràs a saber quin és el teu lloc com a estudiant en pràctiques. Aquest coneixement et permet, d'una banda, anar desenvolupant competències del perfil professional de l'Educació Social i, de l'altra, començar a intervenir.

6.1 Un primer contacte per coneix-se'ns.

He quedat avui amb el meu tutor de centre, el Josep per fer la nostra primera trobada. La meva tutora-UB, la Mercè, m'ha dit que no em preocupi, que generalment, els centres de pràctiques fan als estudiants una bona acollida doncs, són sabedors de la importància d'aquesta per una bona relació educativa i aquest serà un bon moment per assentar-ne les bases.

«Otro aspecto importante que no debe pasar por alto, es la primera impresión que el alumno/a tendrá del centro de prácticas, por lo tanto, el proceso de acogida que el tutor/a realice en un primer momento determinará parte de la actitud del alumno/a de prácticas en el proceso de aprendizaje.» (HT6 lín. 5-8)

a) Les presentacions. Qui som?

Suposo que el Josep, el meu tutor de centre em preguntarà qui sóc i probablement per què he escollit el seu centre. Bé, ja he reflexionat sobre això, (punt 1.1. i 1.3.) i penso que li podré contestar. A mi també, m'agradaria conèixer la trajectòria de la Clara, crec que em pot ajudar a situar-me més en l'àmbit. Bé, si veig l'oportunitat en aquesta primera entrevista, li preguntaré sinó més endavant, quan la relació de confiança s'hagi establert, en podrem parlar.

b) Quin és el marc de referència per a la intervenció? Documentació

La Mercè, la meva tutora-UB, ens ha explicat al grup que en aquesta primera trobada, el nostre referent del centre, ens farà una visita i ens presentarà el funcionament del servei, dels professionals i usuaris i ens lliurarà o ens suggerirà documentació necessària per comprendre la realitat abans d'apropar-s'hi des de l'observació i l'acció directes. Es tracta que enfortim i millorem els nostres coneixements previs.

«Creo conveniente una labor previa de DOCUMENTACIÓN del alumno acerca del ámbito y del centro. De manera que os ayude a situaros en el contexto de vuestro centro. Esto os dará una idea de qué es lo que os podéis encontrar al llegar a vuestro centro de prácticas, de manera que vuestros miedos e inseguridades se vayan disipando.» (fE3 lín. 21-25)

«Com més nocions tingueu sobre l'àmbit i el context, més còmodament us situareu. Això sí, recordeu: la bibliografia us l'anirà passant el vostre tutor/a des del principi i al llarg de les pràctiques. És molt important, que no dubteu a demanar-n'hi més o buscar-ne pel vostre compte si us ve de gust o us interessa.» (fE1 lín. 11-15)

c) Com quedem? Planificació de la posada en marxa. Calendari i horari

Suposo que el Josep i jo seurem per concretar alguns aspectes del meu pla de pràcticum com:

- l'horari i les hores de dedicació.
- Possible lliurament de la proposta de pràctiques perquè hi comenci a pensar
- la signatura del conveni
- Altres

Bé el dilluns de la propera setmana ja començo les meves pràctiques amb l'horari establert.

Al tornar, cap a casa, reflexiono com m'he sentit i repasso els acords que hem pres amb el Josep. Crec que els tinc tots escrits, que no em deixo res i que controlo els condicionants per començar amb bon peu les Pràctiques externes.

6.2 L'acollida al centre

Avui serà el meu primer dia de veritat al centre. Com serà?

"Aquesta és una fantasia guiada que han creat uns estudiants"

Primera part:

"Sona el despertador. Avui sona un quart abans del que sonarà a partir d'ara. No vull arribar tard el primer dia. Mentre em dutxo repasso mentalment per enèsima vegada l'adreça exacta del centre de pràctiques i tot el recorregut de metro que he de fer per arribar-hi. Faig l'últim glop de cafè i agafo la jaqueta per si fa fred.

Després de dos anys agafant diàriament la línia verda, avui toca el color groc. Entro al vagó i decideixo seure. No, millor em quedo de peu. Començo a notar aquell pessigolleig a l'estomac, barreja de nerviosisme per la por de no saber estar a l'alçada i il·lusió, i no puc parar de pensar que avui és el dia.

Divuit mesos de teoria i colzes i aquest any el canalitzo amb pràctiques però aquesta vegada sentint-me, per fi, educadora. Sí, educadora; amb l'esperança de trobar algú que m'acompanyi en aquest viatge que de segur marcarà un abans i un després en la meua vida professional i personal. Algú de qui aprendre i compartir experiències fent-me sentir particip d'un projecte el qual confio viure, aprofitar i gaudir al màxim. Ja hi sóc; baixo a l'andana i pujo les escales lentament. Propera parada... "Som'hi", em dic a mi mateixa. Agafo forces, omplo els pulmons d'aire i em dirigeixo al centre pensant què em trobaré. Recordaran que avui és el meu primer dia? Qui em rebrà? Com seran els meus usuaris? Quines seran les meves tasques? Seré capaç de dur-les a terme? Com em sentiré quan marxi? Tindrè ganes de tornar? És aquest l'àmbit de l'educació social que havia d'escollir? M'acompanyarà el meu referent al llarg del dia? M'explicarà com funciona el centre? Em sabré adaptar? Trobaré el meu lloc dins el grup? Tindrè molts companys? Valoraran la meua feina? Tindran paciència i comprensió en el meu aprenentatge? Podré comptar amb ells si ho necessito?...

Bufff!!! Quantes preguntes... Millor no pensar-hi i llençar-me a la piscina."

A aquesta primera part, li correspon una segona. Els i les estudiants van crear dues respostes, la A) que és la situació millorable i la B) que és la situació que tot estudiant voldria.

Resposta A)

"M'obren la porta.

-Hola sóc la Maria alumna de practiques d'Educació Social, que hi és en Josep?

-Doncs... si, però ara mateix està reunit. Si et vols esperar aquí?

Jo que porto dos anys sencers esperant aquest moment, i resulta que hauré d'esperar deu minuts més. Ja s'acosta el moment, per fi podré provar tot allò aprés, per fi podré comprovar si realment és això el que vull! De sobte, apareix en Josep, el tutor de practiques, realment sembla molt atabalat, i es dirigeix a mi.

-Hola Maria sóc en Josep, i bé, avui estic molt, molt enfeinat... i no et puc atendre, si pots tornar demà? O sinó tranquil·la que ja et trucaré.

Tant de temps esperant per aquest moment, i de cop i volta, m'hauré d'esperar un dia més. Ja és mala sort que el meu primer dia de pràctiques hagi acabat així, espero que no es converteixi pas en una tònica. El següent dia, que no va ser pas l'endemà, tan sols vam revisar el full de pràctiques. Vam parlar una mica de que serà allò que hauré de fer, però degut a la novetat per les dues bandes, continuem sense perfilar res, i tot torna a quedar enlaire.

-Aquí tens el material. Et seus per aquí, t'ho vas mirant i revisant, i després ja comentarem les tasques a fer... ara mateix no puc estar per tu"

Resposta B)

"Pico el timbre i em ve a rebre de seguida el meu referent. -Bon dia!!! T'esperavem! Què, nerviosa? Vinga, va, que no serà pas per tant! Entra, entra! Deixa aquí les coses i sente't com a casa teva... Vine! Que t'ensenyi les instal·lacions i et presento als companys amb els que estaràs aquests mesos!!!

El segueixo tímidament, fixant-me en tot el que m'envolta, sense poder esborrar de la meua cara un somriure nerviós d'orella a orella. Tinc tantes ganes de començar ja...!

El tutor em presenta a la resta de companys amb els que estaré a partir d'ara, i tots ells em saluden alegrement i em donen la benvinguda: "Bon dia!!! Per fi et coneixem!!! Ja havíem sentit a parlar de tu i teníem ganes de veure't!!! Com et sents?"

-Amb ganes de començar!!! Què puc fer?- contesto nerviosa. El tutor somriu, i em guia fins el lloc on desenvoluparé les meves pràctiques. És un lloc acollidor, i m'hi sento a gust. Els usuaris em saluden eufòricament, i la situació em fa sentir bé, em fa riure. Ara sí que em sento com a casa!

Al llarg del dia (guiada i acompanyada per el meu tutor) vaig veient de mica en mica el funcionament del centre i vaig coneixent les tasques que desenvoluparé. Al cap d'una estona, em dona un bot de confiança: "Veig que te'n surts força bé tu sola. Vaig a la sala del costat una estona, que he de fer-hi unes coses. Tu segueix fent. Si necessites qualsevol cosa, ja saps on estic, només cal que piquis a la porta!"

"Veig que te'n surts força bé tu sola. Vaig a la sala del costat una estona, que he de fer-hi unes coses. Tu segueix fent. Si necessites qualsevol cosa, ja saps on estic, només cal que piquis a la porta!" Em capfico en la meua tasca i les hores em passen volant. Aviat arriba l'hora de plegar. Abans de marxar, apareix el meu tutor per a preguntar-me què tal ha anat el dia:

" Mentre estaves sola he passat per davant i he vist que estaves "como en tu salsa", no? Com t'has sentit? Has estat a gust?" Afirmo amb el cap, pensant en lo ràpid que m'ha passat l'estona i en que m'he sentit molt bé, realment aquestes hores.

" Descansa, que demà has de tornar amb la mateixa energia, per seguir com avui!"- em diu abans de marxar. "

Amb aquesta fantasia guiada, has pogut veure dues acollides en un centre de pràctiques ben diferents i penses que el que t'agradaria que et succeís fos la segona situació.

Des de la Facultat, tant la coordinació del pràcticum com la teva tutora o tutor-UB, també ho esperen, ja que una de les feines que realitzem és que els centres preparin aquesta acollida i desenvolupin la seva tasca d'acompanyament a l'estudiant de forma adient pel vostre aprenentatge. No obstant això, a vegades, existeixen factors

no controlables, tant per part del centre com de la Facultat, que fan que no es pugui garantir sempre la qualitat del pràcticum. Penseu que pels vostres tutors o tutores de centre, aquest rol com a tutor o tutora de pràctiques s'afegeix a les seves múltiples tasques sent conscients de la seva funció social.

En aquesta bona acollida de la fantasia guiada, s'observen els factors que permeten iniciar una bona relació educativa:

- Presentació als professionals del centre i als protagonistes de la intervenció socioeducativa. Aquest és un moment delicat, doncs, segurament et plantejes quin és el teu rol davant d'aquests col·lectius. Un ex-estudiant de pràctiques ho plantejava d'aquesta manera:

«Introduir l'alumne de pràctiques del centre com un més (no és fàcil fer això, perquè arribem al centre de pràctiques, on el grup de professionals està fet i a més no és que arribem sent un professional, sinó que som l'ALUMNE/A DE PRÀCTIQUES.)» (gE5 lín. 7-9)

- Passejada per tot el centre i pel context més ampli en la que el teu tutor o tutora del centre et començarà a explicar amb més profunditat que en la primera trobada el funcionament del centre, el tipus de treball, les funcions dels professionals....
- Inici de les pràctiques amb el teu referent al costat i en el seu espai de feina. El referent està sempre amb tu i com que ja observa les teves competències, valora que ja pots començar a assumir una certa "llibertat", és a dir, una primera responsabilitat tota sola. O sinó et proposa tasques suggeridores.
- Final del primer dia amb un comentari del tutor sobre com m'he sentit. Es recomanable que a l'acabar aquesta primera jornada, tinguessis una tutoria amb el teu tutor o tutora per fer un balanç, començar a trencar algun tòpic, creença, reconstruir expectatives. Si això no és possible, quan t'acomiadis del teu tutor o tutora li facis algun comentari del que has viscut.

«Penseu que el més normal és que arribeu al centre de pràctiques amb prejudicis i idees preconcebudes.» (fE1 lín. 43-56)

El final del primer dia de la fantasia guiada ....

“Només sortir al carrer, sento com si un gran pes que portava a l'esquena hagués marxat de cop, i m'adono que tots els nervis que tenia a l'estomac en forma de nus, ja no hi són. Per al contrari, em sento molt bé, em sento alegre, tinc ganes de córrer a casa i explicar als meus com ha anat el dia. Explicar-los com és el meu tutor, com és el centre, com són els usuaris. Explicar-los quines tasques faré a partir d'aquell moment, per on crec que podrà anar el meu projecte de la universitat. Veig la recta final dels estudis cada vegada més a prop, i avui me adonat que no té per què ser pendent amunt, sinó que aquest final de carrera pot ser un camí gens pesat, si no al contrari.

M'adono que per fi podré posar a la pràctica tota aquella teoria que he anat acumulant al llarg d'aquests 18 mesos d'estudis. Per fi em sentiré educadora, començaré a fer allò que m'agrada, començaré a aprendre de manera pràctica, a tenir contacte amb els usuaris de manera directa i no pas teòrica com fins ara! He de reprimir-me fins arribar a casa, per a explicar-ho tot. Una vegada allà, els explico ràpidament com ha anat el meu dia... Tinc ganes de que sigui demà. Vull tornar-hi, seguir aprenent. Vull tornar al centre de pràctiques per agafar ben aviat la pràctica i poder fer feina realment. A l'hora d'anar a dormir, em poso el despertador, per una vegada des de fa bastant, alegrement. Sé que no em farà mandra llevar-me aviat, ja que els nervis podran més que la son. “

6.3 Després de trenta dies al centre.

Ja han passat trenta dies al centre i la teva experiència i la dels teus companys poden ser molt diferents. Hauries de conèixer la realitat del centre, haver trobat el teu lloc, com a estudiant en pràctiques i començar a planificar les teves properes actuacions i el projecte de millora.

Fantasia guiada resposta A)

“Van passant els dies i per les meves mans i la meva ment tan sols han passat un munt de projectes educatius, i les memòries d'aquests... Continuo llegint, però de tant en quant intento parar l'orella a les converses del voltant, per tal de descobrir el funcionament de l'entorn, entendre'l i poder-hi participar de manera més activa.

-Perdoneu, però això que ara comentàveu, si... això sobre aquest matí, us sembla bé que us hi acompanyi?

-Emmm... no, a això ja hi dedicaràs temps més endavant, tu ara per ara dedicat a tota aquesta feina dels projectes i ja en parlarem.

-Ja... però m'agradaria participar-hi!

-Tu tranquil·la, ja ho faràs més endavant. Ara ja tens una altre feina.

Bé, acabo de començar i potser encara haig d'aprendre el funcionament de l'entitat abans de posar-me en situació. Però realment em sento una mica decebuda, amb por de quedar arraconada de la resta d'equip educatiu. Els dies van passant, i la meva tasca continua sense definir-se. M'agradaria tant poder sentir que estic fent pràctiques més enllà del despatx! “

a) Coneixedor de la realitat

Els trenta primers dies m'han servit per conèixer la realitat del centre, amb la seva quotidianitat, dinàmiques de funcionament, organització interna i externa, així com la figura de l'educador o educadora social i la resta de professionals amb qui es relaciona. Com ho he fet?

-He **analitzat** la documentació del centre a partir dels següents continguts:

- el funcionament de l'entitat o la institució,
- el sistema de gestió, les dependències del centre o servei,
- el projecte educatiu de centre,
- el reglament de règim interior i/o la normativa de funcionament,
- la documentació,
- la utilització dels diversos espais i materials,
- els perfils professionals,
- el perfil de l'educador/a social en el centre i les seves funcions
- el perfil de població que atén el servei, etc.

«Recalcar la confidencialitat dels programes generals, així com també dels documents dels propis interns.» (HT3 lín. 37-38)

«La documentació la pot llegir i prendre'n apunts, però no la pot fotocopiar.» (HT4 lín. 6-9)

La meva tutora o tutor del centre m'ha deixat temps i espai per la consulta de tota aquesta documentació que al principi resulta feixuga però tal com explica un estudiant en pràctiques:

«Al principi, podeu pensar que hi ha un excés d'informació, però al cap d'unes setmanes la classifiqueu i interioritzareu amb molta agilitat. Aproveiteu aquest privilegi que se us brinda com a estudiants en pràctiques i del que no tindríeu ocasió si entréssiu directament a formar part de l'equip educatiu.» (fE1 lín. 20-24)

- He **observat** de forma activa les característiques de la realitat i ho he anat plasmant en el diari de camp que tant el Josep com la Mercè, les meves dues persones tutores, m'han dit que és una eina que m'ajudarà en la meva reflexió.

«Mediante la observación seremos capaces de conocer mejor el funcionamiento del centro y las funciones profesionales de nuestro tutor.» (fE3 lín. 47-49)

- En els **espais de tutoria** del centre, el Josep, el meu tutor-centre m'ha aportat elements per a l'anàlisi i la reflexió en l'acció, em planteja dubtes i interrogants, em permet que exposi les meves reflexions i preguntes, em clarifiquen conceptes, procediments, maneres de fer, etc.

b) On està el meu lloc?

Per tant, aquest primer mes, t'ajuda a posicionar-te, a trobar el teu lloc. A lo millor, encara tens alguna dificultat: per una sobreimplicació amb el col·lectiu, una autonomia exagerada, massa prudència per posar-te davant dels usuaris. Parla'n amb el teu tutor o tutora de centre.

«Si teniu la sort de trobar un centre de pràctiques en què les hores de dedicació es puguin pactar amb el tutor/a i l'equip, no us ho penseu! És evident que, si un cop als serveis us adoneu que no és el que us esperàveu, la vostra motivació baixarà i la predisposició amb què anireu estarà força determinada per les hores que heu de 'complir' o 'completar'. Ara bé, si realment gaudiu dels temps que passeu a les vostres pràctiques, deixeu el comput d'hores com una cosa secundària. Això vol dir que, no sempre, però en alguns casos us pugueu vincular en activitats o horaris que d'entrada no us pertoquin.» (fE1 lín. 75-82)

c) Planifiquem la meva formació pràctica

Ara, és el moment de definir més concretament el teu pla de treball i adequar-lo doncs, ja has fet l'adaptació al centre i a l'àmbit.

«Será necesario ir reformulando los objetivos planteados inicialmente según el estilo personal del otro y de las nuevas necesidades que irán surgiendo.» (HT6 lín. 20-21)

Demana una tutoria al centre si no l'has feta ja. En aquesta tutoria hauries de començar a parlar del projecte de millora, si més no, has de començar a imaginar-ho.

«Al marge que algunes d'aquestes (les tutories) es puguin donar de manera informal, se n'ha de reservar algunes de caràcter formal perquè puguin posar-se sobre la taula totes les angoixes i inquietuds de l'estudiant i perquè el tutor/a pugui donar indicacions sobre quins elements hauria d'observar més detingudament l'estudiant, sobre quina solució es planteja a cada problemàtica i sobre com encaminar la proposta de millora.» (gE1 lín. 36-41)

Fantasia guiada després d'uns dies resposta B)

“Els següents dies van força bé al lloc de pràctiques. Tinc al tutor sempre força a prop, i està per mi quan em sorgeix algun dubte. M’ajuda quan em trobo perduda, i no sé cap a on tirar. Però a la vegada sento que confia en mi, doncs moltes de les vegades estic sola, mentre ell fa les seves tasques a un altre lloc. Els usuaris ja em van coneixent, i jo ja els vaig coneixent a ells i elles, i això em permet anar-me introduint dins la dinàmica del centre, tinc contacte tant amb els usuaris, com amb la resta de treballadors, que m’ofereixen consell, i que em conviden a participar a les reunions que es fan. Aconsegueixen que em senti una més d’ells, i m’agrada. A més a més de tenir el tracte directe amb els usuaris, també he pogut conèixer com es realitzen els projectes, com es duen a terme les reunions multidisciplinars, quins procediments se segueixen per al bon funcionament del centre, i quines relacions hi ha amb l’entorn. Cada dia, em sento més com a casa i amb ganes d’intervenir-hi, de seguir aprenent i aportar el meu petit granet de sorra.”

7. IMMERSIÓ EN L'EXERCICI PROFESSIONAL: REFLEXIONAR I INTERVENIR

- 7.1 El procés de la intervenció socioeducativa: Claus de l'acció
- 7.2 Els interrogants que planteja la realitat i la intervenció: endressant idees
- 7.3 Definint i planificant el projecte de millora.
- 7.4 Espais d'intervenció: Conceptualització i la caracterització
- 7.5 Evolució de la realitat: jo canvio, ells canvien... tots canviem
- 7.6 Avaluant i planificant el meu procés d'aprenentatge, de professionalització

Arriba el moment de la immersió en l'exercici professional, ja que el procés d'adaptació al centre ja s'ha complert. Has de començar a assumir algunes responsabilitats, però mai sense substituir el treball d'un professional perquè no ho ets, ets un estudiant en pràctiques.

El paper del tutor-centre és clau: és qui et guia i et mostra una manera de fer i una manera de ser professional. A partir d'aquí, vas construint la seva identitat professional. El tutor-centre et possibilita que vagis expressant la teva opinió. Tots dos reflexioneu entorn a l'acció observada i la que tú portes a terme. Progressivament, aneu prenent decisions en l'exercici professional. El tutor-centre et demana l'opinió i et pregunta, tot això seguit d'una reflexió conjunta (anàlisi i argumentació), que et permetrà exercitar la presa de decisions en el teu exercici professional.

«Penseu que el més normal és que arribeu al centre de pràctiques amb prejudicis i idees preconcebudes. [...] La idea de no precipitar-se també és vàlida per a la pauta de la vostra intervenció. Actueu amb respecte i prudència i no vulgueu passar a l'acció directa immediatament. [...] Res de frustrar-se i sentir-se fracassat, estem de pràctiques i tenim un marge d'error que no ens podríem permetre tan impunement si fóssim *currantes*.» (fE1 lín. 43-56)

7.1 El procés de la intervenció socioeducativa: claus de l'acció

Fantasia guiada quasi al final de les pràctiques resposta A)

“Vull equivocar-me, vull relacionar-me amb els demás, vull posar-me en la pell dels usuaris, vull poder construir més que amb paraules, vull aprendre. Vull fer d'educadora!

A més, avui en el seminari del practicum que fem tots els divendres a la universitat amb el supervisor he comprovat que els meus companys estan gaudint molt en el seu lloc de pràctiques. La majoria d'ells tenen les tasques clares i han començat a fer d'educadors i fan alguna intervenció

amb els usuaris sota l'orientació del seu tutor. A mi també m'agradaria fer-ho, pot ser haig de parlar amb el meu tutor.

- Perdona Josep, he estat pensant que m'agradaria acompanyar-te alguna vegada i poder estar amb els usuaris més directament i conèixer-los.

- Uyyy! Encara és d'hora, no tens experiència potser més endavant, però pots anar buscant algun recurs per a que jo utilitzi amb ells, que et sembla?

Em sembla molt malament, però no li dic, començo a estar farta de buscar recursos i estar al despatx, cada vegada estic menys motivada per anar a les pràctiques perquè no estic aprenent res.

El temps va passant, i tot continua igual. De voler fer les pràctiques amb insaciables ganes, ara he passat a voler-les acabar el més aviat possible. No m'agrada sentir que perdo el temps, i realment és el que estic fent. No aprenc, no m'ensenyen, i el que es pitjor, no em donen l'oportunitat. Realment, estic molt decebuda.”

Aquesta resposta de la fantasia guiada no és la que et fa créixer com a educadora o educador.

El procés de la intervenció socioeducativa s'inicia amb l'acompanyament i compartint els mateixos espais que el teu tutor-centre que de mica en mica et va donant més responsabilitats com succeeix en la següent resposta de la fantasia guiada.

Fantasia guiada quasi al final de les pràctiques resposta B)

“Les setmanes es van succeint i cada vegada tot agafa més forma. El meu paper va creixent, mica a mica, i el que havia pogut fer als primers dies no s'ha quedat en una simple ruta de coneixement sinó que va formant part de la meva rutina. Una rutina que cada dia em fa sortir del centre pensant que ha estat un dia que m'ha aportat molt amb aquelles petites coses del dia a dia. Les pràctiques de moment no semblen l'abisme del punt de partida sinó que són un salt molt important en la meua vida com a persona i com a educadora.”

Així, el Josep m'està acompanyant en la seva tasca diària i comparteixo amb ell els seus diferents espais.

«Incorporar l'estudiant en el màxim de dimensions de les pràctiques possibles. Això es refereix a l'acció directa, la planificació, les reunions d'equip, les coordinacions amb altres equips, l'ordenació de registres, la recollida de dades, l'avaluació de processos o intervencions, etc.» (gE1 lín. 49-51)

Quines són les claus de l'acompanyament en l'acció pràctica de l'estudiant?

- El primer pas és l'observació: observació de les actuacions del tutor, del Josep, i també les de la resta dels professionals del centre (educadors i educadores socials). El Josep és el meu referent, és el meu model.

«Aprofitar l'observació de les estratègies que s'utilitzen i reflexionar-hi.» (gE2 lín. 12)

En els espais de tutoria del centre, el Josep m'ha demanat que analitzi les seves actuacions. Fins i tot, m'ha explicat que li formuli alguna crítica. Al principi m'he

quedat perplexa però de mica en mica, per la relació de confiança que hem establert, he pogut expressar-li, almenys una, encara que m'ha estat força difícil.

«Otro de los elementos clave es el TUTOR de prácticas [...] yo os aconsejo que dejéis de lado todo esto, e intentéis aprovechar al máximo su experiencia y conocimientos. Independientemente de no compartáis la misma visión que vuestro tutor o la manera de hacer de éste, no os demotivéis, ya que siempre se aprende, incluso de cómo no queréis hacer las cosas.» (fE3 lín. 30-36)

- El segon pas és l'acció per part meva, és a dir he començat a exercitar-me, a posar en pràctica els aprenentatges adquirits. Cada cop, el Josep em dona més autonomia i m'ofereix espais per a que desenvolupi activitats. Al principi, són pautades, però cada cop, em deixa més iniciativa.

«Que intervinguin tot el que puguin. Que la por d'equivocar-se és normal, però que el tòpic que amb els errors s'aprèn és del tot verídic.» (fE2 lín.13-14)

«Dependrà del grau d'independència assolit per l'alumne, el deixo que faci intervencions complementàries, tant en l'àmbit individual com grupal.» (DT3)

Em sento més segura i tinc més confiança en mí mateixa.

«La participación no es igual de posible en todos los ámbitos, pero aún así recomiendo participar al máximo en la medida de lo posible, ya que la participación hace que nos "veamos" como profesionales y esto ayuda a construir nuestra propia identidad profesional. [...] Lo cual ayudará a poder reflexionar sobre nuestra práctica e intentar mejorarla.» (fE3 lín. 55-61)

En algun àmbit no és possible la intervenció. Si és el teu cas, estàs aprofundint en algunes competències mentre que n'adquireixes d'altres que també et serviran en la teva pràctica professional. Així, en el cas de l'observació, per exemple, arribes a un nivell màxim d'aquesta competència desenvolupant al mateix temps la capacitat d'espera i de no desesperar. El saber ajustar-se i adaptar-se a les decisions preses per algú amb responsabilitats superiors és un aprenentatge més.

«El fet de no poder intervenir gairebé en cap acció educativa ha fet que ampliés el meu radar d'observació, però sobretot la meua capacitat d'esperar. He de dir que al principi m'impacientava, però gràcies a les dues tutores, encara que en aquest cas més la del centre, he après i assimilat que en aquesta professió una de les paraules més importants és el temps.» (E5, 1)

- El tercer pas és l'espai tutorial per comentar les actuacions i així poder reflexionar en l'acció. El Josep m'ha anat observant en el meu exercici i perquè continuï creixent en la meua formació, m'ha de fer una devolució, tant de les coses positives com de les negatives. D'aquesta manera, adquiriré confiança, seguretat i responsabilitat.

«Saber expresar el nostre punt de vista sobre el treball que realitza l'estudiant en pràctiques, sense que aquest/a se sentit atacat o desvaloritzat.» (ET6)

Aquesta tutoria tindrà èxit si entre el Josep i jo hem establert una relació de confiança i una relació educativa i així poder expressar el que penso, les meves percepcions, opinions, sentiments... al mateix temps que he d'acceptar el que em diu el Josep sobre les meves actuacions.

«Trabaja de las emociones, los límites personales, las potencialidades, los sentimientos que se generen en aquest medi (normalment impotència), etc.» (HT3 lín. 52-53)

7.2 Els interrogants que planteja la realitat i la intervenció: endreçant idees

En aquests moments del pràcticum, crec que ja tinc forces eines dins la meva caixa de futur educador o educadora social. Probablement, aquestes eines estan col·locades amb un cert desordre, sense gaire sentit. És l'hora de començar a endreçar-les.

Però quins són els elements que faciliten aquesta posada a punt de la caixa per obrir-la i trobar l'eina adequada? En el treball fet amb els agents tutors i l'estudiantat, hem identificat algunes d'aquestes eines:

- Temps per a l'estudiant. El temps és un element necessari que permet reposar les idees, els sentiments, les emocions, els coneixements... per després enfrontar-s'hi des d'altres perspectives i mirades. La gestió del temps d'aprenentatge és diferent per a cada persona.
- Les preguntes de l'estudiant: les preguntes ajuden a analitzar i endreçar les idees, els coneixements, els sabers. La tipologia de preguntes reflecteix el nivell de maduresa de l'estudiant.

«Personalmente, me parece muy importante la curiosidad personal de cada uno, ya que puede haber tutores que se vuelquen con vosotros y la transferencia de aprendizajes y tutores que no. Por eso, no os canséis de PREGUNTAR. Cuanto más preguntéis, más aprenderéis.» (fE3 lín. 42-45)

7.3 Definint i planificant el projecte de millora

El pràcticum d'educació social de la Universitat de Barcelona defineix que el seu estudiantat haurà de poder fer una acció socioeducativa. Aquesta proposta s'intentarà implementar, sempre que sigui possible. Cal que sigui pactada amb el centre i la persona encarregada de la supervisió.

«A final del quadrimestre, es fa una reunió amb el supervisor/a de pràctiques de l'estudiant per conèixer quines idees té per a l'elaboració del projecte de millora. Es valoren conjuntament, i un cop amb l'equip educatiu, se li dona cos.» (DT2)

Per tant, m'afanyo a tenir una reunió a tres bandes: Josep (tutor-centre), Mercè (tutora-UB) i jo (estudiant) per pactar aquest projecte i poder-lo implementar. El Josep ja m'ha proporcionat l'espai per a dur-lo a terme. És un espai en el que em sento còmode. Ara que ja tinc la proposta haig de defer tot el procés: planificació, implementació i avaluació de la proposta que és converteix en una acció socioeducativa.

«Normalment les propostes que fan són bastant ideals i generals. Aquestes s'adapten i es reformulen per ells mateixos amb les indicacions dels tutors. S'acaben convertint en propostes generalment adaptades al context i a les necessitats educatives però que, per falta de temps, mai poden arribar a executar-les.» (T3)

Finalment, haig de recollir evidències del procés, així com de les fases del projecte de millora per després incorporar-ho a la memòria.

7.4 Avaluant i planificant el procés d'aprenentatge, de professionalització

Durant tot el procés del pràcticum, el Josep m'ha anat convocant a uns espais d'avaluació en els que hem anat fent un seguiment de l'acord del pla de pràctiques com a procés d'avaluació continuada. L'espai de tutories m'ha servit també per plantejar dubtes i propostes sobre la realitat de la intervenció i preguntar sobre la meua evolució.

Finalment, el Josep em convoca a una tutoria final en la que:

- valora l'evolució de les meves competències
- Em dona les últimes orientacions sobre la memòria de pràctiques
- Parlem de la meua autoavaluació.

«Creo que es importante que veáis vuestras prácticas como una de las fases más importantes de vuestros estudios y que más conocimientos os va a aportar. Por eso, es importante que el nivel de IMPLICACIÓN sea alto y no las veáis como un número de horas que hay que cumplir para aprobar el Prácticum III.» (fE3 lín. 16-19)

8. L'AVALUACIÓ

- 8.1 Guió d'avaluació que proposem a l'estudiant perquè analitzi el seu procés d'aprenentatge
- 8.2 Guió d'avaluació que proposem pel tutor-UB
- 8.3 Guió d'avaluació que proposem pel tutor-professional

L'avaluació és responsabilitat compartida entre els agents implicats en procés formatiu del pràcticum. El tutor-UB és el responsable de triangular les avaluacions del tutor-professional, del treball de l'estudiant i de l'autoavaluació de l'estudiant.

Per a la realització de les pràctiques és necessari que l'estudiant hagi formalitzat la matrícula, fet que li dona dret a fer la matèria i que se l'avalui. La matrícula és progressiva, és a dir, cal superar els crèdits dels pràcticums anteriors per poder ser avaluats dels cursos superiors.

Es considerarà que l'estudiant no té dret a l'avaluació, i tindrà un "no presentat" a les actes, si:

- ha incomplert els terminis establerts per la coordinació: en el procés d'assignació, en les dates d'inici de pràctiques i les dates de treball grupal.
- ha incomplert el programa: assistència al centre de pràctiques, als seminaris, tutories, realització del pla de millora, etc.

Per assignar la qualificació, el tutor-UB, tindrà en compte:

- l'avaluació de la formació pràctica duta a terme a la institució pel tutor o tutora de pràctiques que haurà d'estar aprovada.
- la participació a les sessions presencials a la UB, havent assistit a un mínim del 80% dels seminaris.
- el treball presentat, la memòria de pràctiques que ha d'estar aprovada i el seguiment tutorial amb el professorat de la Universitat.

L'estudiant haurà de **comprovar l'avaluació** a l'expedient acadèmic individual, en cas que hi hagi errors ho haurà de notificar al professorat de la Universitat i aquest ho té que notificar a la coordinació de pràctiques.

Al ser una assignatura anual, l'avaluació final es realitza al **juny**. Els estudiants que compleixen els requisits de la Universitat per a la **matriculació extraordinària** del pràcticum, podran sol·licitar aquesta modalitat de matrícula i seran avaluats de manera extraordinària al mes de febrer. La matrícula extraordinària només es pot sol·licitar a la secretaria sempre que es tingui el nombre de crèdits pendents del total

de l'ensenyament, establert a la normativa universitària. Tal com s'informava anteriorment, hauran de comunicar a l'equip de coordinació aquesta situació com a màxim el 30 de setembre.

En la funció tutorial, s'inclou l'avaluació, que quedarà recollida en un informe per a la Universitat. Com plantejar l'avaluació?

- Entenem que la funció avaluativa del tutor-UB es troba immersa en una avaluació continua i una coavaluació ja que l'estudiant hi participa també amb la seva pròpia valoració. És una avaluació conjunta estudiant i tutor, el contingut de la qual ha de girar sobre els aprenentatges que ha realitzat.

«Es farà una avaluació continuada del procés, juntament amb l'alumne, per tal d'introduir millores constants.» (HT4)

- La universitat demana a l'estudiant una avaluació per escrit a tres nivells: de la institució cap a l'estudiant, de l'estudiant cap al servei i de la pròpia relació amb la universitat.

«Avaluar la seva tasca a tres nivells (de la institució cap a l'estudiant, de l'estudiant cap al servei i de la pròpia relació amb la universitat), validant les activitats produïdes per l'alumne i remetent aquesta valoració tant a l'estudiant, al servei, com a la pròpia universitat.» (HT7)

- Es pot plantejar també que l'estudiant avalui al tutor-professional, igual com el professorat de la universitat que té els resultats de l'enquesta d'opinió de l'estudiantat.

«De l'alumne al tutor tracto que em facin crítica de la meva intervenció i actuació com a professional, per tal de sortir una mica de mi i saber com sóc observada des de fora i què hauria de millorar en la meva pràctica professional.» (HT3)

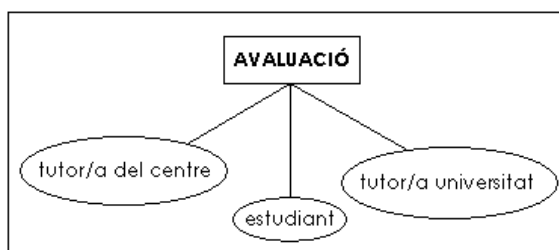
- És necessari realitzar periòdicament una avaluació conjunta a tres bandes: l'estudiant, el tutor o tutora del centre i el de la universitat.

«Trobada a tres bandes: Seria també per altre banda molt profitós, crear espais de trobada entre tutor de centre, tutor de l'universitat i alumne, per veure l'avaluació d'aquest últim, comprovar si estan clares les competències i el "lloc" que aquest ha de tenir dintre del centre/projepte i si ha alguna cosa a millorar.» (gE4)

- Per acabar el procés, s'ha de fer una avaluació final amb la universitat

«En acabar el procés, es farà l'avaluació final amb la universitat.» (HT4)

El següent quadre resumeix els elements clau de l'avaluació del procés de pràctiques:

8.1 Guíó d'avaluació que proposem a l'estudiant perquè analitzi el seu procés d'aprenentatge

1- ANALITZAR I SINTETITZAR LA INFORMACIÓ (ESCRITA, ORAL, ETC)

Competència que inclou els coneixements, procediments i habilitats relacionats amb les fonts de documentació i d'informació i amb els sistemes d'accés a aquesta. La gestió de la informació ha d'anar acompanyada d'una actitud crítica davant la informació i la seva procedència, d'una actitud de respecte per la privacitat i confidencialitat de la informació i un compromís amb els drets i els deures fonamentals de les persones.

- Presentar una mirada reflexiva entorn el funcionament del centre/servei. A B C D
- Elaborar un document d'anàlisi de la institució sòcioeducativa des d'una mirada pròpia i integrant els documents marc de la institució i altres fonts d'informació A B C D
- Detectar, prioritzar i justificar necessitats dins el centre/servei. A B C D
- Definir, dissenyar i/o avaluar una proposta de millorar a partir de la realitat i necessitats del centre des d'una perspectiva constructiva i ajustada a la realitat pràctica A B C D
- Argumentar les intervencions en les reunions d'equip o en espais d'intercanvi, utilitzant correctament els recursos i un posicionament personal. A B C D
- Estructurar les exposicions orals aclarint i justificant el posicionament personal de manera argumentada i utilitzant correctament els recursos A B C D

Argumentació - Consideracions

2- ORGANITZAR I PLANIFICAR ESSENT CADA COP MÉS AUTÒNOM /A

Competència que engloba la capacitat d'imaginar una seqüència d'actes amb antelació i ordenar-ne les diferents parts de forma coherent i precisa per aconseguir una meta determinada partint, però, d'un procés de detecció i d'anàlisi.

- Identificar i organitzar les tasques de les pràctiques en correspondència amb el temps i els recursos. A B C D
- Saber reajustar els temps i els processos. A B C D
- Demostrar domini dels recursos disponibles per desenvolupar de forma autònoma treballs d'apropament a la professió social. A B C D
- Elaborar un projecte d'aprenentatge propi, i propostes de futur després del grau, amb la supervisió de les tutories dels tutors-UB i tutors-centre. A B C D
- Organització del temps i compliment en els encàrrecs derivats del seminari A B C D
- Autogestió i dinamització d'espais grupals prèviament a una planificació i organització de les accions. A B C D

Argumentació - Consideracions

3- RESOLDRE PROBLEMES I PRENDRE DECISIONS EN LES PRÀCTIQUES

Aquesta competència aglutina les capacitats i habilitats per analitzar situacions i problemes, detectant els elements de base, fotografiant els actors implicats, plantejant les interlocucions, fases i decisions necessàries per a l'aproximació i la proposta de resolució i, finalment, verificant els resultats obtinguts .

- Capacitat per analitzar situacions de conflicte (ètic, institucional, etc.) i proposar estratègies de negociació o resolució. A B C D
- Dissenyar i contrastar situacions de les pràctiques, argumentant propostes de millora davant les diferents situacions plantejades. A B C D
- Demostrar capacitat d'improvisació de forma creativa. A B C D

Argumentació - Consideracions

4- ANALITZAR CRÍTICAMENT LES PRÒPIES ACTUACIONS I LES INTERVENCIONS DELS ALTRES

Capacitat d'analitzar la pròpia actuació i la dels altres amb criteris i arguments fonamentats amb els principis deontològics que identifiquen i avalen la nostra professió.

- Mantenir durant el curs un procés d'autoavaluació ajustat per poder anar redissenyant les actuacions dins el centre de pràctiques, en els seminaris i a nivell personal. A B C D
- Analitzar situacions valorant críticament el paper desenvolupat pels diferents agents i/o la pròpia actuació. A B C D
- Identificar els factors contextuals i personals que condicionen la intervenció socioeducativa A B C D

Argumentació – Consideracions

5- TREBALLAR EN EQUIP

Competència que aglutina aquelles capacitats que permeten valorar i acceptar els punts de vista dels altres a l'hora d'iniciar activitats, funcions i tasques pròpies i/o alienes. Capacitat d'acceptar un paper actiu en el repartiment i distribució de tasques dins d'un grup, etc.

- Comprendre les dinàmiques de treball en equips interprofessionals i saber-les utilitzar per arribar a situacions de consens. A B C D
- Comprendre i valorar les dinàmiques del treball en xarxa, mostrant capacitat d'anàlisi dels processos grupals. A B C D
- Mostrar una actitud d'escolta, empatia amb per la resta de professionals, i capacitat d'expressar assertivament les pròpies seves opinions. A B C D
- Mostrar implicació en el projecte comú: dissenyant el marc del seminari, essent proactiu proposant activitats, textos o propostes d'acció. A B C D
- Contribuir a la coavaluació dels treballs dels companys i del procés de pràctiques oferint criteris de feedback A B C D

Argumentació - Consideracions

6- ACTUAR D'ACORD AMB EL PERFIL PROFESSIONAL DE L'EDUCADOR/A SOCIAL

Competència que engloba la posada en pràctica de diferents sabers de l'educació social. Així com les habilitats, actituds i valors necessaris per realitzar la tasca professional i fomentar el treball en xarxa.

- Assistència regular a l'espai de pràctiques i participació activa en els espais de debat, reflexió i coordinació. A B C D
- Demostrar l'assoliment de les habilitats, coneixements, actituds i valors necessaris per a l'exercici professional de l'educador/a social seguint els preceptes del codi deontològic. A B C D
- Comprendre i participar del treball en xarxa dins dels projectes de la institució. A B C D
- Construcció d'un marc teòric de referència en el disseny del projecte elaborat, coherent amb els objectius i continguts. A B C D
- Assistència continuada i participació activa als seminaris, a les tutories individualitzades, a altres activitats organitzades, etc.. A B C D

Argumentació - Consideracions

7- GESTIÓ DE LES EMOCIONS

Competència que permet reconèixer les potencialitats de la persona i promoure la mirada integral, tant pel que fa a l'atenció de les persones, el treballar totes les dimensions personals i professionals de l'educador/a, inclòs el desenvolupament emocional i la gestió de les pròpies emocions, sentiments,...

- Escolta atenta i empàtica amb les persones ateses mantenint lligams i límits i adequats i clars. També amb companys/es en el marc de l'equip professional i en el seminari. A B C D
- Actitud dialogant i conciliadora davant situacions generadores de conflictes. A B C D
- Demandes d'ajudes i suport a l'educador/a de referència davant situacions que han estat siguin estressants o m'han comportat comportin dificultats. A B C D
- Capacitat per regular l'expressió de les pròpies emocions en situacions d'especial emotivitat. A B C D
- Assoliment de seguretat i autoconfiança en els encàrrecs proposats i assumits. A B C D
- Actitud davant les pràctiques d'immersió per aprendre, interès i implicació. A B C D

Argumentació - Consideracions

8- VALORACIÓ DEL TREBALL DEL PRÀCTICUM. *Argumenta i desenvolupa els següents punts.*

8.1 El pràcticum és una oportunitat per posar en relació teoria i pràctica. En quins elements formatius teòrico-pràctics has pogut aprofundir?

8.2 Analitza i valora les relacions entre els diferents agents implicats a les pràctiques

8.2.1 Valoració de les relacions educatives establertes amb les persones que assisteixen a la institució i amb el grup en el que has participat.

8.2.2 Valoració de les relacions que has establert amb l'equip professional.

8.2.3 Valoració de les relacions que has establert amb els companys de seminari.

8.2.4 Valoració de les relacions que has establert amb els tutors (tutor-centre i tutor-universitat).

8.3 Quins aprenentatges creus que han quedat pendents i sobre els que has de continuar treballant?

8.4. Descriu la fotografia final de l'experiència de les pràctiques.

**9. QUINA NOTA CONSIDERES QUE HAURIES DE TENIR EN EL PRÀCTICUM III?
Justifica la teva resposta en només 10 línies.**

8.2 Guió d'avaluació que es fa servir com a tutors-UB

1- ANALITZAR I SINTETITZAR LA INFORMACIÓ (ESCRITA, ORAL, ETC)

Competència que inclou els coneixements, procediments i habilitats relacionats amb les fonts de documentació i d'informació i amb els sistemes d'accés a aquesta. La gestió de la informació ha d'anar acompanyada d'una actitud crítica davant la informació i la seva procedència, d'una actitud de respecte per la privacitat i confidencialitat de la informació i un compromís amb els drets i els deures fonamentals de les persones.

- Elaborar un marc teòric del centre/servei de pràctiques tenint en compte els aprenentatges realitzats durant els estudis, tant teòrics com pràctics. A B C D
- Definir, dissenyar i avaluar una proposta de millora utilitzant diferents fonts de documentació en la redacció de textos des d'una perspectiva crítica, de manera clara i rigorosa A B C D
- Presentar una mirada reflexiva entorn el funcionament del centre/servei. A B C D
- Detectar, prioritzar i justificar necessitats dins el centre/servei. A B C D
- Reflexionar entorn la figura i la funció de l'educador/a social recolzant-se en tot allò après a les diferents matèries dels estudis: en el centre/servei; en relació als altres professional; en relació al subjecte d'educació A B C D
- Estructurar les exposicions orals aclarint i justificant el posicionament personal de manera argumentada i utilitzant correctament els recursos A B C D

Argumentació - Consideracions

2- ORGANITZAR I PLANIFICAR ESSENT CADA COP MÉS AUTÒNOM

Competència que engloba la capacitat d'imaginar una seqüència d'actes amb antelació i ordenar-ne les diferents parts de forma coherent i precisa per aconseguir una meta determinada partint, però, d'un procés de detecció i d'anàlisi. En el desenvolupament i adquisició d'aquesta competència l'alumnat ha d'anar adquirint una major autonomia i ha de ser flexible a l'hora de gestionar situacions imprevistes que en el marc de la planificació no estaven presents.

- Elaborar un projecte d'aprenentatge propi, i propostes de futur després del grau, amb la supervisió de les tutories dels tutors-UB i tutors-centre. A B C D
- Organització del temps i compliment en els encàrrecs derivats del seminari A B C D
- Autogestió i dinamització d'espais grupals prèviament a una planificació i organització de les accions. A B C D

Argumentació - Consideracions

3- RESOLDRE PROBLEMES I PRENDRE DECISIONS EN LES PRÀCTIQUES

Aquesta competència aglutina les capacitats i habilitats per analitzar situacions i problemes, detectant els elements de base, fotografiant els actors implicats, plantejant les interlocucions,

fases i decisions necessàries per a l'aproximació i la proposta de resolució i, finalment, verificant els resultats obtinguts .

- Analitzar situacions de conflicte (ètic, institucional, etc.) i proposar estratègies de negociació o resolució. A B C D
- Dissenyar i contrastar situacions de les pràctiques , argumentant propostes de millora davant les diferents situacions plantejades. A B C D
- Demostrar capacitat d'improvisació de forma creativa. A B C D

Argumentació - Consideracions

4- ANALITZAR CRÍTICAMENT LES PRÒPIES ACTUACIONS I LES INTERVENCIIONS DELS ALTRES

Capacitat d'analitzar la pròpia actuació i la dels altres amb criteris i arguments fonamentats amb els principis deontològics que identifiquen i avalen la nostra professió.

- Mantenir durant el curs un procés d'autoavaluació per anar ajustant les actuacions tant als seminaris com a nivell personal. A B C D
- Analitzar situacions valorant críticament el paper desenvolupat pels diferents agents i/o la pròpia actuació. A B C D
- Identificar els factors contextuals i personals que condicionen la intervenció socioeducativa A B C D

Argumentació - Consideracions

5- TREBALLAR EN EQUIP

Competència que aglutina aquelles capacitats que permeten valorar i acceptar els punts de vista dels altres a l'hora d'iniciar activitats, funcions i tasques pròpies i/o alienes. Capacitat d'acceptar un paper actiu en el repartiment i distribució de tasques dins d'un grup, etc.

- Mostrar implicació en el projecte comú: dissenyant el marc del seminari, essent proactiu proposant activitats, textos o propostes d'acció A B C D
- Comprendre les dinàmiques de treball en equips interprofessionals i saber-les utilitzar per arribar a situacions de consens A B C D
- Mostrar una actitud d'escolta, empatia per la resta del grup, així com saber expressar assertivament les opinions pròpies A B C D
- Contribuir a la coavaluació dels treballs dels companys i del procés de pràctiques oferint criteris de feedback A B C D

Argumentació - Consideracions

6- ACTUAR D'ACORD AMB EL PERFIL PROFESSIONAL DE L'EDUCADOR/A SOCIAL

- Competència que engloba la posada (o posta?) en pràctica de diferents sabers de l'educació social: història, identitat, marc legal, cos teòric, tècniques i instruments d'intervenció..., així com les habilitats, actituds i valors necessaris per realitzar la tasca professional i fomentar el treball en xarxa.

-
- Assistència continuada i participació activa als seminaris, activitats, a la institució, a les tutories individualitzades, etc.. A B C D
- Comprendre i participar del treball en xarxa dins el desenvolupament i implementació dels projectes de la institució. A B C D
- Construcció d'un marc teòric de referència en el disseny del projecte elaborat, coherent amb els objectius i continguts. A B C D
- Demostrar l'assoliment de les habilitats, coneixements, actituds i valors necessaris per a l'exercici professional de l'educador/a social seguint els preceptes del codi deontològic. A B C D

Argumentació - Consideracions

7- GESTIÓ DE LES EMOCIONS

Competència que permet desenvolupar la capacitat de reconèixer les potencialitats de la persona i promoure la mirada integral, tant pel que fa a l'atenció de les persones, el treballar totes les dimensions personals i professionals de l'educador/a, inclòs el desenvolupament emocional i la gestió de les pròpies emocions, sentiments, escala de valors, capacitat de judici i raonament etc..

- Escolta atenta i participativa A B C D
- Actitud dialogant i conciliadora davant situacions generadores de conflictes A B C D
- Demandes d'ajudes i suport al tutor/a UB i/o grup d'iguals davant de situacions que siguin estressants o comportin dificultats A B C D
- Capacitat per regular l'expressió de les pròpies emocions en situacions d'especial emotivitat. A B C D
- Assoliment de seguretat i autoconfiança en els encàrrecs proposats i assumits A B C D
- Actitud general davant les pràctiques: il·lusió per aprendre, interès, implicació A B C D

Argumentació - Consideracions

8- VALORACIÓ DEL TREBALL DEL PRÀCTICUM

8.1- Consideracions sobre la qualitat de la memòria

Coneixement que té del context del centre de pràctiques, de les funcions del centre, del projecte educatiu que desenvolupa i de les seves accions i de les persones implicades ("usuaris" i professionals. Grau d'aprofundiment en les funcions de l'educador social en aquest àmbit i centre de pràctiques. Qualitat de la documentació i fonts consultades, coherència interna, equilibri de les diferents parts. Aspectes de presentació formal del treball (numeració, índex, bibliografia, citació, annexos,...). Aportacions teòrico-pràctiques proposades com a referents.

8.2- Consideracions sobre la qualitat del projecte de millora

Consideracions del disseny del projecte (justificació teòrica, objectius, metodologia i avaluació). Grau d'innovació de la temàtica i aplicabilitat. Grau d'implicació en el desenvolupament de la proposta de millora. Procediments d'anàlisi de la realitat, hipòtesis, necessitat del que es planteja, fonamentació teòrica-pràctica, ...

8.3- Diari - Instrument de reflexió sobre la pràctica professional i el procés formatiu

Ús i nivell de reflexió sobre la pròpia pràctica

8.4- Participació en els seminaris Assistència i grau d'implicació . aportacions i reflexions.

8.5 Implicació en l'espai de tutoria personalitzada *Aprofitament de l'espai i progressió en l'aprofundiment del treball.*

8.6 COMPLIMENT DELS ACORDS DEL PLA DE TREBALL

9. VALORACIÓ FINAL

Valoració final del procés formatiu seguit per l'estudiant

8.3 Guió d'avaluació pel tutor-professional

1- ANALITZAR I SINTETITZAR LA INFORMACIÓ (ESCRITA, ORAL, ETC)

Competència que inclou els coneixements, procediments i habilitats relacionats amb les fonts de documentació i d'informació i amb els sistemes d'accés a aquesta. La gestió de la informació ha d'anar acompanyada d'una actitud crítica davant la informació i la seva procedència, d'una actitud de respecte per la privacitat i confidencialitat de la informació i un compromís amb els drets i els deures fonamentals de les persones.

- Elaborar un document d'anàlisi de la institució socioeducativa des d'una mirada pròpia i integrant els documents marc de la institució i altres fonts d'informació A B C D
- Definir, dissenyar i/o avaluar una proposta de millorar a partir de la realitat i necessitats del centre des d'una perspectiva constructiva i ajustada a la realitat pràctica A B C D
- Presentar una mirada reflexiva entorn el funcionament del centre/servei. A B C D
- Detectar, prioritzar i justificar necessitats dins el centre/servei. A B C D
- Les intervencions que ha fet en les reunions d'equip o en espais d'intercanvi han estat argumentades utilitzant correctament els recursos i un posicionament personal A B C D

Argumentació - Consideracions

2- ORGANITZAR I PLANIFICAR ESSENT CADA COP MÉS AUTÒNOM

Competència que engloba la capacitat d'imaginar una seqüència d'actes amb antelació i ordenar-ne les diferents parts de forma coherent i precisa per aconseguir una meta determinada partint, però, d'un procés de detecció i d'anàlisi. En el desenvolupament i adquisició d'aquesta competència l'alumnat ha d'anar adquirint una major autonomia i ha de ser flexible a l'hora de gestionar situacions imprevistes que en el marc de la planificació no estaven presents.

- Identificar i organitzar les tasques de les pràctiques en correspondència amb el temps i els recursos. A B C D
- Saber reajustar els temps i els processos. A B C D
- Demostrar domini dels recursos disponibles per desenvolupar de forma autònoma treballs d'apropament a la professió social. A B C D

Argumentació - Consideracions

3- RESOLDRE PROBLEMES I PRENDRE DECISIONS EN LES PRÀCTIQUES

Aquesta competència aglutina les capacitats i habilitats per analitzar situacions i problemes, detectant els elements de base, fotografiant els actors implicats, plantejant les interlocucions, fases i decisions necessàries per a l'aproximació i la proposta de resolució i, finalment, verificant els resultats obtinguts.

- Analitzar situacions de conflicte (ètic, institucional, etc.) i proposar estratègies de negociació o resolució. A B C D
- Dissenyar i contrastar situacions de les pràctiques, argumentant propostes de millora davant les diferents situacions plantejades. A B C D

- Demostrar capacitat d'improvisació de forma creativa. A B C D

Argumentació - Consideracions

4- ANALITZAR CRÍTICAMENT LES PRÒPIES ACTUACIONS I LES INTERVENCIONS DELS ALTRES

Competència que mostra la capacitat d'analitzar la pròpia actuació i la dels altres amb criteris i arguments fonamentats amb els principis deontològics que identifiquen i avalen la nostra professió.

- Mantenir durant el curs un procés d'autoavaluació ajustat per poder anar redissenyant les actuacions dins el centre de pràctiques. A B C D
- Analitzar situacions valorant críticament el paper desenvolupat pels diferents agents i/o la pròpia actuació. A B C D
- Identificar els factors contextuals i personals que condicionen la intervenció socioeducativa A B C D

Argumentació - Consideracions

5- TREBALLAR EN EQUIP

Competència que aglutina aquelles capacitats que permeten valorar i acceptar els punts de vista dels altres a l'hora d'iniciar activitats, funcions i tasques pròpies i/o alienes. Capacitat d'acceptar un paper actiu en el repartiment i distribució de tasques dins d'un grup, etc.

- Comprendre les dinàmiques de treball en equips interprofessionals i saber-les utilitzar per arribar a situacions de consens A B C D
- Comprendre i valorar les dinàmiques del treball en xarxa, mostrant capacitat d'anàlisi dels processos grupals. A B C D
- Mostrar una actitud d'escolta, empatia per la resta de professionals, així com saber expressar assertivament les seves opinions A B C D

Argumentació - Consideracions

6- ACTUAR D'ACORD AMB EL PERFIL PROFESSIONAL DE L'EDUCADOR/A SOCIAL

Competència que engloba la posada en pràctica de diferents sabers de l'educació social: història, identitat, marc legal, cos teòric, tècniques i instruments d'intervenció..., així com les habilitats, actituds i valors necessaris per realitzar la tasca professional i fomentar el treball en xarxa.

- Assistència regular a l'espai de pràctiques i participació activa en els espais de debat, reflexió i coordinació. A B C D
- Demostrar l'assoliment de les habilitats, coneixements, actituds i valors necessaris per a l'exercici professional de l'educador/a social seguint els preceptes del codi deontològic. A B C D
- Comprendre i participar del treball en xarxa dins del desenvolupament i implementació dels projectes de la institució. A B C D
- Construcció d'un marc teòric de referència en el disseny del projecte elaborat, coherent amb els objectius i continguts A B C D

7- GESTIÓ DE LES EMOCIONS

Competència que permet desenvolupar la capacitat de reconèixer les potencialitats de la persona i promoure la mirada integral, tant pel que fa a l'atenció de les persones, el treballar totes les dimensions personals i professionals de l'educador/a, inclòs el desenvolupament emocional i la gestió de les pròpies emocions, sentiments, escala de valors, capacitat de judici i raonament etc..

- Escolta atenta i empàtica amb les persones ateses mantenint lligams i límits adequats i clars. A B C D
- Actitud dialogant i conciliadora davant situacions generadores de conflictes A B C D
- Demandes d'ajudes i suport a l'educador/a de referència davant situacions que siguin estressants o comportin dificultats. A B C D
- Capacitat per regular l'expressió de les pròpies emocions en situacions d'especial emotivitat. A B C D
- Assoliment de seguretat i autoconfiança en els encàrrecs proposats i assumits A B C D
- Actitud general davant les pràctiques: il·lusió per aprendre, interès, implicació A B C D

Argumentació - Consideracions

8- VALORACIÓ DE LES RELACIONS ENTRE ELS DIFERENTS AGENTS

Establiment de contacte, procés, característiques, tipologia de relacions, estils relacionals etc...

8.1- La relació amb el seu tutor/a de pràctiques

8.2- La relació amb l'equip professional i altres agents interns i externs a la institució

8.2- La relació amb les persones ateses

9. VALORACIÓ FINAL

9.1 Aspectes més destacats en l'actuació de les pràctiques de l'estudiant, competències i actituds que més valoren-

9.2 Aspectes que considereu que l'estudiant hauria de millorar, competències i actituds que encara ha de desenvolupar i per tant, ha de continuar treballant?

10. COMPLIMENT DELS ACORDS DEL PLA DE TREBALL...

... i grau d'implicació en el procés formatiu

11. AVALUACIÓ FINAL

VALORACIÓ DELS CONTIGUNTS D'AQUESTA SECCIÓ DEL QUADERN